

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szent István-ünnepén.

Budapest, augusztus 20.

A hazafias kegyelet lángja magasan lobogott a magyar szivekben Szent István királyunk mai ünnepén. Ünnepeztük a honalkotó fejedelem emlékét nagy fényvel, nagyobbal, mint máskor. Az ősi Mátyás-templom boltívei alatt megjelent jó királyunk is, aki most először láthatta a magyar nép hódolatát a dicsőséges Szent Jobb előtt, amely mindenkor jelképe lesz a magyar nemzet királyhűségének. A király jelenléte fokozott jelentőséget adott nemzeti ünnepünknek és ezrelvél záródokolt a főváros közönsége és a vidékről felrándult nép Budavárába azért is, hogy a maga lelkesedésével még erősebbé kovácsolja ragaszkodását és szeretetét fejedelméhez ama nagy jelenet látára, amikor királya az ősi egyház elmúlt századok dicsőségét lehelő falai közt reményt, bizalmat, köteletségteljesítést merit szent elődje emlékéből és nagy tetteiből és a nemzet nagy múltjából, amely a Mátyás templomának minden kövéből feleje ragyog. A király látta ma e lelkesedő tömeget, érezte szeretetének sugárzó melegét, a szent király emléke iránt bemutatott hódolatban királyhűségét és az őt alkotmányhoz való törhetlen ragaszkodását és mindezt látva és érezve, szabad remélni, hogy nemes fejedelmünk jósága, a magyar nemzet ősi erényeiben való megingatlan bizalma bölcs parancsával el fogja oszlatni a lidércnyomást, amely e nehéz napokban a magyar nemzet szívére ereszkedik, és mint harmincöt esztendővel ezelőtt, újra visszaadja a nemzetet önmagának.

Első magyar apostoli királyunk emlékét a hagyományos fényvel ünnepelte ma a katolikus egyház, a hivatalos világ és a főváros hazafias közönsége. A székesfővárosi nemzeti díszet öltözt, az összes

állami, városi és megyei középületeken, a hidakon és a dunai hajókon nemzeti lobogók lengtek. A budai várba, az ünnep színhelyére kora reggeltől fogva hatalmas áradatban tödült az ünneplő sokaság. A rendőrség a Ferenc József-térletől kezdve az Albrecht-ut felső kanyarulatáig megszállotta a várba vezető utvonalat és erős kordont alkotott, főleg a gőzszikló körül, nehogy a nagy tolongásban a közönségnek baja essék.

A budai várban a királyi palotától a koronázó-templomig vezető uton rendőrség és katonaság állott sorialat. A mások o'y csendes és előkelő városrészt teljesen kivetkőzött szokott formájából; a tereket buscsok és repülő árusok raja lepte el, még a királyi és a miniszterelnöki palota előtt is mézeskalácsosok és játékszerkereskedők csaptak vásári zsvajt. Az őriási rendőrsapatot, mely az ünnep alatt mintaszerűleg oldotta meg feladatát, Rudnay Béa a főkapitány igazgatta, Máltás Hugó rendőrtanácsos és Licki rendőrőrfelügyelő segítségével. A rend fenntartására annyival inkább szükség volt, mert a várban százezer főnél nagyobb tömeg tolongott.

Nemzeti ünnepünk az idén általában nagyobb szabású és népesebb volt, mint előző években, aminek az oka az a körülmény, hogy ezuttal résztvevett benne a király, családja több tagjaival és egész udvari kísérelével. A vidékiek ezrei itt nem csupán nemzeti szent ereklyéknél látásában, hanem a királyi udvar felvonulásában is gyönyörködtek. A közönség soraiiban foglaltak helyet a fővárosban időző lengyel vendégeink, akiket a sokaság ismételtelen meleg óvációnban részesített.

Az ünnepi ájtatosság reggel 7 órakor kezdődött a budai királyi vártemplomban, ahol a Szent Jobb közszemlére volt kitéve abban a remekművi arany ereklyetartóban, amely a magyar püspöki kar ajándéka.

(A körmenet.)

A vártemplomban dr. Kohl Medárd püspök végezte a szokásos könyörgéseket s az ő vezetésével indult el a körmenet a koronázó Mátyás-templomba. A Szent Jobbot bíborvankoson vállaikra téve papok vitték, körülötte Anders százados vezetésével alabárdos koronaőrök, magyar díszbe öltözött városi tisztviselők és a díszruhás egyetemi pedelusok a'kottak őrséget. Közvetlenül utána haladt a Szent Jobb őre, Kanter Károly apát, budai várplébános és

a papság hosszu sora. A fővárosi plébániák lelkészei és a vidéki papok ugyanis a mai ünnepre rendkívül nagy számban gyűltek össze. A papság után ha'adtak a polgári és a katonai méltóságok magyar díszben, illelőleg katonai egyenruhában. Menetközben a budapesti 44. gyalogezred zenekara magyar indulókat játszott, melyeket régi magyar egyházi énekekből Böschatt János belvárosi lelkész irt át zenekarra. A gyönyörű menetet, melyben zászló alatt vettek részt a különféle polgári egyesületek, katolikus legényegyletek, régi budai céhek, valamint a szerzetesiskolák növendékei, dr. Nemes Antal budavári apátplébános rendezte. A menet a várbeli templomok harangainak zugása közben háromnegyednyolc órakor ért a koronázó Mátyás-templomba, ahol mindenekelőtt a Szent Jobbot a Szent István-kápolnában állították föl, miáltal az ünneplő közönség elhelyezkedett. A körmenetben résztvevő papság a főoltár elé vonult ahol már trónusán helyet foglalt Vasary Kólos bíboros hercegpr. más.

(Az ünnepi beszéd.)

Az istentisztelet dr. Mihályfi Ákos ciszterciói teológiai tanár és lelki igazgató ünnepi beszédével kezdődött. A kitünő egyházi szónok költői szárnnyalásu tartalmas beszédében méltatta nemzeti ünnepünk történelmi jelentőségét.

Idézte a Szózat magasztos versszakát:

A nagy világon e kívül
Nincsen számotra hely,
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt éneked s halmod kell.

Igy folytatta aztán: A madár a fészket, az anya gyermekét, a férfi hitvesét nem szeretheti jobban, mint a magyar szerette mindig hazáját. Mióta Magyarország konszolidált királyság lett, hódítások után nem áhított soha, de a magas bércetől s jolyóktól határolt hazájából sem engedett soha. Jühetett az ellenség, pusztíthatta városait földülhatta falvait, ledúlhatta harcosait, fogására hurcolhatta rabláncok gyermekeit, — az történt itt is, amit Tertullian mond az öskeresztényekről, hogy a vértanuk vérből fakadt a keresztények serege; a magyar ura és uja öléledt, minden csapás után számban, erőben hatalmasabban támadt üle re. Más nép annvi támadás, zaklatás, pusztítás és rombolás után vándorbotot fogott volna, hogy új hazát keressen magának, amint ezt a népvándorlás történe is mutatja; a magyart ide ehhez a föld-

TÁRCA

A halott-modell.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Jean Richepin.

Kezében a palettával, szája szögletében kurtaszaru pipájával, az elképzelt legközömbösebb arccal Brédisse festő ott állott a vászna előtt s csak úgy félfüllel hallgatta a háta mögött görnyedező agg koldust, aki épp azelőtt jött be. Időnkint futólagos, visszautasító pillantást vetve a nyűgös vendégre, néha-néha fellobbanó élénkséggel folytatta a munkáját. Vigan mozgott az eset és könnyed, tarka színlottok csoportosultak sorra, olyan lett a vászon, akárcsak csillámló pillangókából összerakott mozaik.

Semmi kedve sem volt arra, hogy annak a szerencsétlen, roskadt alaknak odajándékozza a figyelmét, s a koldus hosszu lére eresztett dűnyűgését ridegen többször félbeszakítva, atelier-pajtásához fordult.

— Ide nézz, Pivrat! Hát nem tisztára megfestett muzsika ez? Mi?...

Amire amaz rögtön nagy csodálatot mutatott, egyelőre csak annyit vetve oda, hogy: „Nem rossz!” — majd bőkezűbben szórta az elismerés elragadtatását:

— Persze, hogy muzsika! Valósággal harsog!... Elbűvölő diszsonancia! Fogatészikorgató harmónia! Elbujhatna tőle Bouguereau is!...

Es egy pillanatra ott állott az extázis lángoló pillantásával a kép előtt, amely a szírvány minden színének a kavargásával kezdett

csillámlani. Aztán tovább folyt az esetpacsomagolás.

Közben pedig tovább hangzott a rimánkodó öreg bágyadt, szomorú hangja, amely csaknem érthetlenségbe veszett bele a leomló bozontos szakállba. Olyan embernek a sajtáságos taglejtésével panaszodott, aki magában szokott beszélni, és azzal a fájdalmas hanggal, amely azokat jellemzi, akik nagyon is jól tudják, hogy a beszédük nagyobbrészt a levegőnek szól. Elmondta, hogy azelőtt modellnek járt el festőműtermekbe és a legnagyobb mesterek különösen szívesen használták szenteknek a modelljéül. Ugyancsak sok olyan képnek ült ő, amely a Luxembourg-gallériát ékesíti, míg az a szerencsétlenség nem érte, hogy egy napon egy omnibusz elgázolta. (Hát igen, akkor ő — mint mondani szokták — nem volt egészen józan, de hát egy pohár borosca csak nem olyan nagy vétek tán?) Azóta persze béna a lába és azzal: jó éjszakát az akt-modellségnek! De azért a szentek fejét még csak lemintázhadják róla, különösen pedig kifogástalan Szent Jeromos-arc. Eldicsékedett aztán, hogy ő a „Szépüvészetek főiskolájának” a virágöréből megmaradt eleven tradíció. S a régi mesterek mégis csak értettek valamit a dologhoz! Mindannyia tagja volt az Institut-nek! Dekorált művészek, akiknek a képeit ott lehet látni muzeumokban, templomokban, sőt még a Luxembourgban is. Igen, igen, még a Luxembourgban is! Ilyen módon sajtáságos összevisszaságban mondta el az agg az ő visszaemlékezéseit. És még mindig ugyanazon az egyhangú, vontatott, bágyadt hangon dűnyűgve, most sem tudta még nagyobb hangsúlylyal kifejezni az ő fájalmát, s nem tudta kellő módon fölkelteni a figyelmet és részvétet maga iránt, pedig már azt is elmondta, hogy nyolcvankétéves, két prontya van egy masztos pinoelakásban. Két unoka, két szegény léreg,

akik az anyjuk halála után már egy hete hogy felügyelet nélkül fetrengenek a patkányok között abban a földalatti oduban. Es csak ezeknek a szegény férgeknek a kedvéért határozta el magát erre az utra s zánta el magát arra, hogy szögreakasztott mesterségét újra megpróbálja. Eppen-séggel nem felejtette ő még el a mesterségét, ami nem is esoda, ha meggondolják, hogy a „régí jó időkben mennyire össze volt ő forrva a festészetel, akinek a képmását a Luxembourgban lehet látni, igenis a Luxembourgban! Mindenekelőtt pedig azt erősítette az ő egyhangú, álmos szavával, amely inkább monologizálásnak volt nevezhető, hogy még most is joggal állhat oda szent-modellnek.

Igy hangzott a szerencsétlen aggastyán hosszu lélegzetű esdeklése szakadatlanul, a nélkül, hogy a két festő a lecsékeltyebb figyelmet mutatta volna iránta. Hirtelen abbahagyta az öreg.

Ez a hirtelen beállott szünet tölébészette a két festőt, az egyiket álmodozó munkájából, a másikat hipnotikus elragadtatásából, s akkor, mint egyes felvilámló lángosokká, az elmondottakból szavak és zavaros mondatfoszlányok kapták meg a két festőt. De az öreg szerencsétlenségére éppen azok a szavak voltak ezek, amelyeket szegény számtalanszor ismételt már, s amelyekre legjobban emlékeztek vissza a figyelmetlen hallgatók, mint például „a régi jó idők”, „a Luxembourg-galléria”, „a pompás szentképek”, „Jeromos” és így tovább... Brédisse gunyos nevétsébe tört ki, a jó öreg ura alá tartva palettáját.

— Ide nézz orra! De jó ám, vén madárifesztl! Nehogy azt hidd, hogy viaszkkal festek! Te Szent Jeromos!

Pivrat azonban valósággal dühöngeni kezdett, amiért így kiragadták az extázisából és lármázní kezdett az öreggel:

— Hordd el magad, te Institut koldusa, te

höz láncolta isten gondviselése a hazaszeretét minden áldozatra késő erejével.

A föld azerban a hazának csak teste, a lélek, mely ennek életét ad, a nemzet alkotmánya. És a magyar nép rajongó hazaszeretete amint földjét, úgy karolta át mindig alkotmányát is, amely valóban gondviselészerűleg nyerte Szent Istvántól szervezését, amelyben egy csodálatos mérésével, de egy-szersmind oly csodálatos erővel egyesül a király tekintélye a nemzet szabadságával és amely alkotmány hivatala volt egyrésztől megőrizni a nemzet függetlenségét, másrészt a király tekintélyével összefüggésben a nemzet minden erejét, minden hatalmát. És épp azért, mert a magyar ol' rajongással szerette mindig hazáját, vált második természetével a hűség királyához és alkotmányos szabadságának szeretete. Beszédét így végzi:

De most egy-két sötét felhőre is rá kell mutatnom, melyek a jövő nagyság hajnalpirkadását előldik. Mert sajnos, olyan jelenségeket is látunk e hazában, melyek azt mutatják, hogy a magyarság gyökerét, a nagyság csiráit téreg támadta meg. Hisz, amire a magyar sohasem gondolt, ime napjainkban a kivándorlás terjed rohamosan; ami a magyaroknál sohasem fordult elő, ma királysértsé percek vannak napirenden és nemcsak azt látjuk, hogy keresztény magyarok ezrei tagadják meg a kereszténységét, de nyilvánosan már arról is esik szó hazánkban, ugyan miért legyen Magyarország keresztény ország? Ezekre a felhőket láva, hozzátok fordulok, kik a nemzet sorsát intézitek, hozzátok fordulok a hazaszeretet szabadságával, erejével és bátorásával; a hős Matthatias szavait intézem hozzátok: „Adjátok ételeket atyáitok testamentumát; emlékezzetek meg az atyák tetteiről, melyeket cselekedtek az ő idejökön s nagy dicsőséget nyertek és örök nevet.” Igen, ájtatos hallgatóim, amire a nemzet ezeréves története megtanított benneteket, amit az egész világ ítélete nektek mond, amire az a Szent Jobb óva int és figyelmeztet évenként benneteket: az ősök után, az ő szellemükben vessétek, irányítsátok, kormányozzátok a népet, hogy elűnjének ezek a sötét felhők s a hazaszeretet, királység és keresztény szellem nevelje ismét nagygya é népet, — és akkor ti is „nagy dicsőséget nyertek és örök nevet.”

(Az udvar érkezése.)

Az ünnepi szónoklat befejezése után, amely mely benyomást gyakorolt az egész hallgatóságra, kürtösöz jelezte az udvar érkezését. Elsőnek József Agost főherceg érkezett, Augustza főhercegnővel. A főherceg huszárornagy egyenruhában jelent meg. A főhercegaszony világozkék selyem nyári ruhát, teshet simuló fehér kabátot és fehérkollas francia kalapot viselt. A főhercegnő pár kíséretében jött Zichy Sarolta grófnő udvarbíró és gróf Szápáry József kamarai előjáró. A főhercegnő egyenesen a királyi oratóriumba ment, míg József Agost főherceg a templom főkapujánál foglalt állást, ahová Vaszary Kólos bitoros hercegnő vezetésével kivonult az egész papság.

(A király érkezése.)

Pontban egyenyed kilenc órakor érkezett meg, nyitott udvari fogaton, 6 főségre, a király, aki lovassági tábornoki egyenruhát, panyókára velet mentét viselt. Kíséretében voltak: Liechtenstein Rezső herceg első főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi

elynyűtt szent! Takarodjál! Semmi szükségünk az ilyen modellre!

Aztán, mivel az is eszébe jutott még, hogy az öreg még a „nagy Boungereau“-t is emlegette, gyűlölködve még ezt is hozzátette:

— Már te csak halál-modellnek vagy jó!

Az agg ember az ég felé emelte karját a legnagyobb kétségbeesés kifejezésével az arcán. Néhány tagolatlan hang bugyogtat az ajkán, de bozontos szakállától alig lehetett hallani, csak éppen ajkának mozgását láthatták. Közben két nagy könnyese gördült le az orcáján, amely régi elefantoson sárgás színére emlékeztetett. De ekkor hirtelen felillant buszeme valami különös pillantással. Mintha ezt akarta volna mondani ez a pillantás.

— Igen, igen, hogy az én két éhező szoronytombon, ott a nyirkos pincében, kenyéret szerzek, akár halott-modell is akarok lenni. Igen, igen, akarok.

És az agg ember teste lassan lesiklott a padlóra, olyan méltóságosan s azért mégis oly szeliden mosolygva, mintha csak egy antik tragikus hős halálát akarta volna ábrázolni. A két blazirt néző ellenben azt hitte, hogy az öreg tréfálkozik.

— Az ördögbe is! — kiáltott fel Brédisse jókedvéen. — Na nézd csak a ravasz fickójt! Nézd! Nézd! Hitemre, még mindig érti a dolgát! — Becsületemre, teljesen érti! — felelte Pivrat. — Klasszikus póz, ugy-e? Ej, régi sablon!

S azzal, még mindig azt gondolvá, hogy az öreg tréfál, látát az öreg feje alá dugta, hogy felemelje. Mert ugyancsak különös volt nézni, hogyan hanyatlott hátrafelé az agg főhéhar fejé s ahogy tágra nyílt az a bozontos szakáll között, mint valami szakadék, ásitott. De akkor a két atelier-cimbora észrevette, hogy nem halott-modell, hanem halott fekszik ott előttük.

udvarnagy, gróf Puar Ede lovassági tábornok és Boifras Artur tábornagyal főhadsegédek, Schiessl Ferenc lovag kabinetirodai főnök, Dietrichstein Hugó herceg ezredes, báró Apor Sámuel őrnagy és Gószani Artur márkai őrnagy szárnysegédek.

A királyt a templomba érkezésekor Vaszary Kólos bitoros hercegnő fogadta, aki sokkra nyújtotta ő főségre az arany felszűletet.

Mialatt a templom előtt a katonabanda a Góterhaltét játszotta, fűnn a kóronon a templomi ének-és zenekar rendezte a Magyar királyhimnusz. Ő fősége és himnusz hangjainál vonult végig a templomon, miközben a közönség álltál és mély főhajtással üdvözölte az uralkodót. A papság élén Krissán Mihály pápai kamarás, papnöveldei igazgató lépdelt, kezében a püspöki keresztet.

A király egyenesen a királyi oratóriumba ment, mely a főaltár baléleén, az első emeleten van. A bitorbársónyal díszített oratórium első szakaszában foglalt helyet a király, József Agost főherceg és Augustza főhercegnő, a második szakaszban pedig az udvari kíséret.

A főszentély padosoraiban ültek: gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Wlassics Gyula, Kolosváry Dezső, Láng Lajos, Flósz Sándor és Tomassich Miklós miniszterek, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, Talaán Béla képviselőházi alelnök, Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok, Klobuszár altábornagy, gróf Csekonics Endre, a Vöröskereszt-Egylet elnöke, a konzuli kar teljes számmal, Pálffy és Esterházy hercegek, Gromon Dezső, Grünzenstein Béla és Széll Ignác államtitkár, Zichy Jenő, János és Aladár grófok, gróf Karácsonyi Aladár, gróf Szápáry Pál, Székely Ferenc koronaigazgató, Rudnay Béla főkapitány, Markus József főpolgármester, Matuska Alajos alpolgármesterrel és Almády Géza tanácsosokkal, Romly Béla és Schyttra István miniszteri tanácsosok, Szabó László belügyminiszteri osztálytanácsos, a rendőri ügyosztály helyettes vezetője, Fazekas Gusztáv pestmegyei helyettes alispán, Óváry Lipót országos főlevéltárnok, Tábdy József és Feljaky József kamarások, Klobuszky János és Zmeskal Zoltán országgyűlési képviselők, Képpsy Arpád, Lers Vilmos, Szász Károly, Gopcsa László, Stohner Antal, Gerenday György és gróf Szápáry miniszteri osztálytanácsosok, Miskolczy Imre, Bartos Tivadar és Rambowsky Jenő miniszteri titkárok, az egyetemek tanárai közt Kéty Károly udvari tanácsos tudomány-egyetemi, Lóvaszy Lajos nápolyi tanácsos műegyetemi és Rácz István állatorvosi főiskolai rektorok, Ohlhauser Pál budavári előjáró és közéletünk számos kitűnése, továbbá az egész helyőrség tisztikara.

Az ünnepi istentisztelet Vaszary Kólos hercegnőpontifikált, Kohl Medárd püspök, Waller Gyula, Yéizinger Károly, Klinger Teofil, Schiffer Ferenc kanonokok, Krissán Mihály pápai kamarás, Nemes Antal budavári apátpébános, Andor György és Berger Móric udvari papok, több plébános és rendfőnök segédletével. Az istentisztelet alatt a templomi ének-és zenekar Vavrincz Mór karnagy vezetésével, Demény Dezső királyi várkaplannak E-moll miséjét adta elő. Az antik stílus, de modern hangzerelésű zenés mise mély benyomást tett az előkelő hallgatóságra. A magánzólamokat Vavrinczék, Ertl Anna, Judász Ferenc és Hoppe Rezső tanár adták elő, a tőragotón Hókisch Henrik tanár, az orgonán Degel Frigyes tanár játszott. Betétül „Ah, hol vagy magyarok csillaga“... és „Bologdaszony anyánk“... régi magyar egyházi dalokat énekeltek. A zenés mise után, amely teljes egy óra hosszát tartott, a király udvarával és kíséretével távozott. A főkapitány ismét a papság kíséretével, s ott ő fősége szívélyesen beszélgetett Vaszary Kólos hercegnővel. A kivonuláson szintén a magyar királyhimnusz énekeltek, míg odakint főharsant a Góterhalte, melyet a mise alatt eldördült díszítetek alkalmával többször játszottak. A király a közönség üdvívalgása közben vonult a királyi palotába, ahol a várttemplomban Te Deum fejezte be az ünnepi ájtatosságot. A Szent Jobbot kőmenetben vitték vissza a várttemplomba, ahol a papság megérkezésekor az oratóriumban megjelent a király József Agost főherceggel és Augustza főhercegnővel és egész az istentisztelet végéig buzgón imádkozott. Tíz óra volt, mire az utolsó könyörgés is elhangzott és az ünnepi közönség is oszladni kezdett. Az udvar elvonulása után a várttemplomot megnyitották a nagyközönség számára s egész napon át a zárandokok egész serege járult a Szent Jobb imádására.

Köbányán, az új Szent László-templomban nagy fényvel ünnepelték meg Szent István-napját. Mise után Hock János országgyűlési képviselő, plébános mondott lendületes beszédet a hazaszeretetről, mint isteni erényről, amelynek gyakorlására talán sohasem volt nagyobb szükség, mint éppen a mostani válság viszonyok között.

Fiume, augusztus 20.

A Szent István-napi hivatalos istentisztelet ma délelőtt 10 órakor ment végbe a plébánia-templomban

Gál Tibor kormányzóhelyettes és Vio polgármester valamint az állami és városi hatósági hivatalok és testületek képviselői jelenlétében. A kikötőben a hajók lobogódsít állítotték és a házak is fel vannak lobogózva. Feltűnést keltett a magyarság körében, hogy az Ungaro-Croata hajótestársaság a mai nemzeti ünnepen nem huzta fel a magyar lobogót. A társaság a zenggi tüntetések hatása alatt nem merre a lobogót kitűzni.

Bécs, augusztus 20.

Szent István-napját a kapucinusok templomban ünnepies misével ülték meg, amelyen Pitreich és Burián közös miniszterek, Spaun tengerészeti parancsnok, a külügyminisztérium részéről Mérey osztályfőnök, Szentgyörgyi Müller László cs. és k. követ, Jezernicki osztálytanácsos, Pálffy és Ambrózy báró követségi titkárok, Wippen dr. alkonul és mások, az ő fősége körüli minisztérium részéről Csáky gróf a minisztérium tisztviselőivel, a magyar testőrség összes tisztjei és a magyar nemesség és katonaság számos tagja volt jelen. Az ünnepi predikációt magyar nyelven Dedek Creszencs budapesti egyetemi könyvtáros mondta, a misét Fischer Coltré Agost celebrálta.

Rohitsch-Sauerbrunnból telegrafálják, hogy az ott időző magyarok is méltó fényvel és bensőséges kegyelmelel ünnepelték meg Szent István-napját. Reggel 7 órakor a fűrdő zenekara kizárólag magyar darabokból álló hangversenyt a Himnusszal kezdte meg, melyet az összes fűrdővendégek, a nem magyarok is földeten fővel hallgattak végig. Délelőtt a fűrdő virágokkal díszített kápolnájában ünnepi istentisztelet volt, amelyen dr. Galovich rákoscsabai lelkész nemes, hazafiaságot állhatott beszédet mondott, Döcsény-Handel Beria, a magyar királyi Operaház tagja művészetének rygológ pompájában adta elő Guonod „Ave Maria“-ját violinszólo-kísérettel. A mise előtt a Himnusz, végeztével pedig a Szózatot énekelte a közönség, melynek sorában voltak: Mikszáth Kálmán, Beöthy Zoltán, Tilcs Jenő kuriai bíró, Fefiffer Kálmán miniszteri tanácsos, Keszler József tanár, dr. Kán Béla kir. tanácsos, Földváry Miklós, Gergely tanácsos-jegyző, gróf Klebelsberg miniszteri titkár s a vasutépítésnél résztvevő összes mérnökök s a munkások is nagy számmal.

BELFÖLD

A válság. A nemzet mai nagy ünnepén a válság nem közeledett a megoldás felé és a döntés stádiumába csak a holnap nappal jut, amikor a király sorra fogadja politikai közéletünk meghívott kitűnésegeit. A kihallgatások sorát az országgyűlés két hazának előkelei nyitják meg. Először, délután 1 órakor gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke járul a király elé, egy órával később pedig a képviselőház elnökét, gróf Apponyi Albertet fogadja ő fősége. A szabadelvű pártkörben ma este nagyon kevesen voltak együtt, a miniszterek közül Lukács és Darányi volt jelen, később megjött gróf Apponyi Albert is, aki a párt több tagjával beszélgetett. A szabadelvű pártkörben azt hiszik, hogy a király a már meghívottakon kívül még más politikussokat is magához kéré, de csak olyanokat, akik a szabadelvűpárt tagjai. Ezek közül számítják München Aurélt, aki sok év óta előadója egy parlamentben, mint a delegációban a katonai ügyeknek, Szentiványi Árpádot, Hegedűs Sándort és báró Dániel Ernőt, aki utolsó beszédében hájtározottan a nemzeti követelések mellé állt.

A volt nemzeti párttal rokonszenvező Budapesti Tagblatt ma a következőket jelenti:

A budapesti és bécsi sajtóban élénken kolportáltak azt a hírt, hogy az utóbbi napokban Bécsben egyrészt a mérvadó katonai tényezők közt, másrészt ezek és ő fősége közt beható tanácskozások folytak az iránt, hogy miosoda katonai természetű engedmények volnának adhatók Magyarországnak. E tanácskozásoknak különös jelentőségét tulajdonították és azt mondták, hogy eredményük a magyar válság kimenetelére döntő befolyással lesz, minthogy ő fősége a kabinetlakitással azt az államférfit bízza meg, aki a király nézete szerint megadható engedmények alapján a válság megoldását lehetségesnek tartja. Mődukban van a leghatározottabban kijelentni, hogy e sokat emlegetett konferenciák nem történtek meg és ő fősége a magyar válsággal összefüggésben levő katonai kérdésben utolsó bécsi tartózkodása alatt egyetlen egy katonai előadótól sem tételelt jelentést magának. Így például, ő fősége a hadügyminisztert schönbrunnai tartózkodása alatt csak egyszer fogadta és másodszer tegnap, közvetlenül elutasása előtt. E szerint teljesen téves az a hír, hogy ő fősége az engedményeket „magával vitte Budapestre.“ A király Budapesten fogja magát informálni a mérvadó politikusoktól a helyzetről és annak

lehetséges megoldásáról és aztán dönt a válság kérdésében. Ami a katonai kérdések megoldását illeti, nincs is szüksége ő felségének semmiféle tanácskozássokra, annyival kevésbé, mert ő felsége a legalapossabb ismerője e kérdéseknek és a legilletékesebb bírja annak, mi tekinthető a hadsereg érdekeivel összeegyeztethetőnek. Az elmondottakból kiderül, hogy a *Khuen-Hédervary*-kabinet lemondásának bejelentése óta a helyzet semmiképpen sem változott. Csak a pénteken meginduló audienciák vannak hivatalosan újabb fordulatot adni a helyzetnek. Azok, akik ismerik a helyzetet, azon a nézetben vannak, hogy a válság hosszabb ideig fog elhúzódni.

A *porosz* választókörület szabadalvupárti választói mai napon Tiszafüreden megtartott pártgyűlésükön elfogadták a debreczeni szabadalvupártinak a nemzeti követelések tárgyában hozott határozatait és kimondták, hogy ezirányban úgy a képviselőházhoz, mint az országos szabadalvupárt elnökségéhez feliratot intéznek.

KÜLFÖLD

A macedóniai események,

Budapest, augusztus 20.

Egy londoni újság szerint az angol földközi-tengeri hajóraj admirálisra azt az utasítást kapta, hogy néhány hajót Szaloniki közelébe vezényeljen. Az ily utasítás úgy hat, mintha az orosz flottatüntetés ellenszélyozása volna, de ellentétben volna egyúttal azokkal a londoni nyilatkozatokkal, hogy e rendszabályban semmi nyugtalanító sincs. Mindenesetre meg kell várni e jelentés megerősítését; az angol kabinet magatartása eddig nem a mellett volt, hogy Anglia bele akar avatkozni a macedón eseményekbe.

London, augusztus 20.

A *Daily Chronicle* jelenti: Compton Donville, a földközi-tengeri hajóraj parancsnokló tengernagya a downingstreeti tengerészeti hatóságoktól fontos rendeleteket kapott, mire hajórajának néhány hajóját Szaloniki közelébe rendelt.

Berlin, augusztus 20.

A Wolff-ügynökség jelenti Terapiából: Az orosz hajóraj tegnap a juradlai öbölbe érkezett, mely vagy 60 kilométernyire északra fekszik a Boszporus torkolatától.

Konstantinápoly, augusztus 20.

Bjerril orosz tengerészeti attasé a *Tarele* állomáshajón elébe utazott az orosz hajórajnak.

Konstantinápoly, augusztus 20.

A Rosztkovszki meggyilkolásáról ideérkezett írásbeli konzuli jelentések valamint a haditörvényszék iratai egybehangzólag azt bizonyítják, hogy Rosztkovszki konzul nem provokálta az örszemet és nem tanusított avval szemben helytelen eljárás. Orosz részről még azt követelik, hogy megbüntessék azokat a katonákat is, akik a konzul meggyilkolása után a katonai süthöz elélt elmenő kocsira rálőttek és a kocsit lovat megsebesítették. Tegnap a Yildizben rendkívüli minisztertanács volt, amely az orosz nyilatkozatokkal foglalkozott. A minisztertanács után *Sznojnev* nagykövethél és a török nagykövet által Pétervárt megírt nyilatkozatok és biztosítások történtek.

Konstantinápoly, augusztus 20.

Mandelstam monasztiri orosz konzuli ügyvivő meggyilkolásának illetőleg *Giens* szaloniki orosz főkonzul eltűnésének híre teljesen *légből* kapott, éppugy, mint azok a jelentések is, hogy az útszél-szaloni vonalon a vasúti forgalmat beszüntették és egy egész vonatot felrobbantottak.

Páris, augusztus 20.

A Havas-ügynökség jelenti *Tripolis*-ből: Egy török jelzőgömbös érkezett ide Szalonikiból, mely *Riza* basát, a volt monasztiri váliát hozta ide, aki *Rosztovszki* orosz konzul meggyilkolása miatt a szultán rendeletére száműztek. *Riza* basát a szultán egyik hadsegéde kíséri.

Konstantinápoly, augusztus 20.

Az itteni bolgár diplomáciai ügyvivőség a rendőrniszteriumnál panaszt tett, hogy a rendőrhatalóságok egy idő óta minden Bulgáriából fizető dolgokban Konstantinápolyba jövő bolgár embert kivétel nélkül letartóztatnak és csak nagy nehézségek között bocsátják szabadon. A belső macedon szervezet a monasztiri konzulokhoz mani esztumot intézett, amelyben kijelenti, hogy a bolgár lakosságot tekintettel a török csapatok és a basibozukok számos kegyetlenkedésére, nem képes többé visszatartani és minden felelősséget

elbírárt magáról az ebből esetleg keletkező következményekért.

Konstantinápoly, augusztus 20.

A portának az osztrák-magyar és orosz nagykövetségekhez intézett közlése az mondja, hogy *Szardafov*, *Santardsky* és *Csernoviev* komitét-főnökök, mint be bizonyítva, a monasztiri világtetőben tartózkodnak.

Konstantinápoly, augusztus 20.

A bandákkal való összeütközésről szóló legutóbbi hivatalos török adatok közül sok nem bizonyult valónak. Például koraiak voltak azok az ismételt jelentések, amelyek Krusevo bevételéről szóltak, amennyiben a török csapatok néhány nappal ezelőtt csak egy városrészt száltak meg, melyet kifosztottak, a többi részek azonban, valamint Krusevo környéke a komitébánság birtokában maradtak és csak tegnapelőtt szállotta meg azokat Bachtiar basa dandárparancsnok, mely alkalommal csak csekély veszteségek voltak. Ugy látszik, hogy csakugyan megkönnyítették az elvonulást a bandának, hogy elkerüljék a vérontást a vegyesnyelvű városban.

Páris, augusztus 20.

A Havas-ügynökség jelenti Athénból: Rhali miniszterelnök átküldte a hatalmak képviselőinek a macedóniai görög konzulok jelentéseit, melyek szerint a krusevo-i görög templomra és iskolára dinamitbombákat vetettek, 332 görög házat leigyuítottak és több görögöt megöltek. Rhali kéri a hatalmakat, hogy vessenek véget e rémületesnek, amelyek alatt a görögök többször szenvednek, mint az összes többi keresztények és a törökök.

HIREK

Budapest, augusztus 20.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 15-ikén

új előzetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Lembergben. *Lemberg*-ből táviralozások: Ő felsége vasárnap, szeptember 13-án reggel 8 óra 50 perokor érkezik ide udvari különvonaton. A pályaudvarról ő felsége udvari fogaton a római katólikus székesegyházba megy és ott esendes misét hallgat. Innét a király a helytartóság épületébe megy és fogadja a hódoló küldöttségeket. Ezután ő felsége visszatér a pályaudvarra, ahonnan déli 12 órakor utazik el Komarnoba.

— Klobucsár tábornok kiltüntetése. A király *Klobucsár* Vilmos altábornagnak, a m. kir. honvédség főparancsnoka adtlásának kiváló szorgalmatai elismeréséül a 2. osztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— *Pelletan* házassága. *Páris*-ből táviralozások: Az első kerület polgármesteri hivatalában ma *Pelletan* tengerészeti miniszter házasságra lépett *Denise* tanítónővel. *Pelletan* tanujakéat *Combes* miniszterelnök szerepelt.

— A király születésnapja. A bukaresti magyar és osztrák alattvalók, mint minden évben, az idén is fényesen ünnepték meg a király születésnapját. Reggel istentisztelet volt a Szent József-templomban, amelyen megjelentek a követség, a diplomáciai kar tagjai, az osztrák-magyar kolónia tagjai teljes számban. A hivatalos fogadás déli 12 órakor volt az osztrák-magyar követségi palotában. A tisztelgőket ógróf *Pallavicini* János osztrák-magyar követ és meghatalmazott miniszter távollétében *Callenberg* követségi tanácsos fogadta. A követségi palotában megjelentek a jelenleg Bukarestben idős román miniszterek, a hadsereg főtisztjei, a helyi hatóságok fejei teljes díszben, a külföldi diplomácia képviselői, az osztrák magyar kolónia elnöksége és az itteni magyar egyesületek elnökei. A tisztelgőket a követség fényesen megvendégelte. Este 8 órakor a Hungó-tele nagykerben száz terítékű vacsora volt, amelyet az osztrák-magyar kolónia rendezett királyunk tisztelőre. Megjegyezzük, hogy a kolónia, amely eddig csak német nyelvű meghívókat bocsátott ki a vacsorán való részvételre, megbizta *Poliány* Zoltánt a bukaresti magyar újság szerkesztőjét, hogy a kolónia magyar tagjaira való tekintettel tisztán magyar nyelvű meghívót szerkeszteszen. A vacsorán résztvettek *Callenberg* követségi tanácsoson kívül *Kinderlein* *Wächter* német követ, *Kühani* német főkonzul, az osztrák-magyar követség és konzulátus tisztikara teljes számmal, az osztrák-magyar kolónia tagjai, az összes választások vezetői papjai, a magyar társulatok elnökei és számos tekintélyes román előkelőség. A terem díszesen fel volt

virágozva, a főhelyen a király szobrával. Az első felkötőnt *Jeschek* Tódor, az osztrák-magyar kolónia e nőke mondta a román királyra és az újszülött hercegre. Ezután a zenekar a román himnusz játszotta. A második felkötőnt *Callenberg* követségi tanácsos mondta ő felsége *Ferenc József* császár és királyra. Beszédét percekig tartó lelkes élénzés és hochkiáltás követte. Majd *Callenberg* tanácsos II. Vilmos német császárú urította pohárát, akinek képviselőletben *Kinderlein* *Wächter* német követ jelent meg.

— A lengyel vendégek Budapestén. Lengyel vendégeink ma is egész napon át felkesen ünnepelte a főváros lakossága. Reggel fölmentek a Várba és végignézték a Szent István-napi körmenetet, ahol számukra külön helyet biztosított a rendezősség. Miután megnézték a Vár nevezetességeit, két csoportban az új országházat, a kiriai palotát, a Szent-István templomát, dében a Royal szállóban ebédre gyűltek össze, ahol számos felkötőnt hangzott el a lengyel-magyar testvériségért. A délutánt a Városligetben töltötték és este a Hatvani-tele Rákóczy kertben vacsoráztak. Vendégeink gyönyörűséggel számoltak be a látottakról és alig győzik dicsegni a budapesti közönség szives fogadását. Később elszedték a kávéházakban, amelyek egyike-másika szépen volt díszítve. Nagyrésztük a lengyel színekben pompázó *Newyork* kávéházba töltötte az estét, hol kellemesen lepték meg őket a lengyel üdvözlőtek a *Jagellók* és *Anjouk* címerével.

Holnap, pénteken délután lengyel vendégeink megkoszorúzták *Petőfi* szobrát. Az egyetemi ifjúság vezetősége ma tartott ülését kimondotta, hogy ezt az alkalmat újból felhasználja a lengyel-magyar barátság megerősítésére. Az egyetemi ifjúság délután 3 órakor gyűlekezik az Egyetem-terén az egyetemi kör zászlaja alatt, honnan 1/4 órakor a zenekar hangjai mellett a menét az Egyetem-után, a Kigyó-utón keresztül a *Petőfi* szobrához vonul. Ott *Weberszky* írog, az ékes-szavú író teszi le a nagy szellem szobrára a koszort. *Meiba* *Tibor* az egyetemi ifjúság nevében megköszöni, *Gulyás* *József* egyetemi kör elnök pedig alkalmi költeményét szavalja el. Ezután a *Kigyó-és* *Kossuth* La-utón a *Kerepesi*-utón át a *Kerepesi* temetőbe mennek, hol az egyetemi ifjúság nevében *Toma* István visonzásul megkoszorúzza *Woroniecky*, a hő lengyel herceg sírját. *Wissanyosky* *Kázmér* *Lajos* lengyel egyetemi hallgató válaszul s *Székely* *György* alkalmi költeményt szaval. Végül *Kossuth* sírjához vonul a menét. Itt *Kovács* E. István az egyetemi ifjúság nevében beszédet mond. *Győrössy* *Endre* alkalmi költeményét szavalja el. *Lovász* *Márton* képviselő pedig üdvözlő a lengyeleket nemzetünk ez otárá mellett. Ezzel végződik a bazafas ünnep. Utána a *Lengyel* *Egyet* helyiségében (Tavasmező-utca 7. sz. a.) társasvacsora lesz.

— A szellemi proletariátus Franciaországban. Egy francia folyóiratban érdekes cikkeket olvasunk Franciaország tudós proletárságáról. A francia béke-bíróknak, akik majd mind jogtudórok, 1800–3000 frank jövedelmük van évenként. És minthogy többnyire vagyontalannak, ebből a csekélyke összegből kell megélniük. Az akadémiásan végzett kollégiumi tanárok 2000, egész 3000 frank fizetést kapnak, a *lyceum*aiak 3500–5000 frankot. A francia népiskola 180.000 tanítója és tanítónője közül 100.000 olyan csekély fizetést kap, hogy állandóan a legnagyobb nyomorral küzdenek és *Páris*ban mindamellett 15.000 tanerő vár arra a 150 helyre, amely évenként megüresül. A városi hivatalokért, iparvállalatoknál és a vasutnál kapható állásokért technikai főiskolát végzett ifjak egész serege dulakodik, noha az állások leg-többje 1500–4000 frank évi fizetéssel jár. Franciaország technikai főiskolái 800–900 ifjúnak adnak évenként mérnöki oklevelet, akik közül csak nagyon kevés kap állást és nem ritkán olyan csekély fizetésű, amelyet akármelyik jobbajta munkás visszautasítana. — A cikk írója a nagybób műveltségűek az elszaporodásában, szociális veszedelmet lát. A tudományos pályákra való önzölnésnek egyik főokát különben azokban az előnyökben látja, amelyeket bizonyos vizsgák nyújtanak a katonai kötelezettség teljesítésénél.

— A temesvári delünnep. Temesvárról táviraltozza tudósított: Az országos dalünnepélyre a nap folyamán körülbelül 7000 dalár érkezett Temesvárra. A dalárok zöme az Országos Magyar Dalegyesület igazgatóságával délután 1/5 órakor érkezett és a pályaudvaron az első dacára 10.000 ember várta. Az idegen egyesületek zászlóit Temesvár szép lányai megkoszorúzták. A vasutól a menet a városház elé vonult, ahol *Telbise* *Károly* polgármester a balkonról a város nevében üdvözölte a dalárokat. *Lekly* *Gyula* a Dalárgyesület nevében köszönte meg a szép fogadtatást, mire az összes daleyelyek *Belovics* *Imre* vezérése alatt katonazene kísérettel a Himnuszát énekeltek. Este ismerkedési estély volt a dalcsarnokban, ahol az összes egyetlek énekeltek.

— A háborgó Vezuv. *Nápoly*-ből jelentik: A Vezuv működése változatlan. Az exploziók száma nagyobbodott ugyan, a lávaömlés azonban gyöngy-ből lett.

Tanítók gyűlése. Az állami tanítók országos egyesülete ma délelőtti tartotta hatodik rendes közgyűlését a Tanítók Házának dísztermében. Kosza László elnök szép beszédben üdvözölte a megjelenteket, megnyitotta a közgyűlést. A titkári jelentés tudomásulvétele után Józsa Dániel pénztárnok az egyesület vagyoni állapotáról számolt be, amely a lehető legszomorubb, minthogy a tagok nagy része 1897 óta tagsági díjat nem fizet be. Indítvány alapján bizottságot küldött ki a közgyűlés, hogy a hátrálékos tagsági díjak behajtására tejlhatalmulag tegye meg az intézkedéseket.

Tárgyalás alá vette ezután a közgyűlés a tanítók leánygyermekinek nevelésére vonatkozó javaslatot s böhöt eszmecsere után elhatározta, hogy e tárgyban fejtérszést intéz a közoktatásügyi miniszterhez, amelyben különösen arra fektet fösulyt, hogy a hazai állami tanítónő- és óvónő-képző intézeteket első sorban a tanítók gyermekei véessenek föl. Elhárította továbbá a közgyűlés, hogy ha feltrata eredményre nem vezetne, szövekeztet alapon létesít ilyen intézeteket kizárólag tanítók gyermekei számára. Kimondotta a közgyűlés, hogy tanítók számára nyaraló- és üdülőtelepeket létesít és e végböl felhívja a tanítókat, hogy az ily telepek építésére alkalmas helyeket jelentsék be az egyesületnél. Nagy örömmel vették tudomásul a marosvásárhelyi székely-egyesület titkárnak, Máthé Józsefnek a ma bejelentését, hogy a székely furdötelepeken, többek közt Szováda, Borszenek, Kovásznán s a rendkívüli kies Korondon már létesítettek ily üdülő-helyeket. Nagy érdeklődéssel hallgatták ezután Tomcsányi János előadást, amelyben Magyarország a külföldi tankönyvek címen talpraesetten osztorozza a náinuk hól felületességéből, hól rosszakaratból ter eszett dörségeket. Többek hozzászólása után elfogadta a közgyűlés a következő határozati javaslatot: 1. Az Állami Tanítók Országos Egyesülete vegye programjába az elősorolt tévianok elleni küzdelmet, s e célböl igyekezzék maga mellé sorakoztatni a magyar társadalmat. 2. Keresse meg a Magyar Földrajzi Társaságot, hogy e akciójáboz csatlakozva, ugy egyes kiváló tagjainak személyes befolyása, mint a küllöldön elterjesztendő tudományos értekezései és térképei révén a tévedéseket megkorrigálni igyekezzék. 3. Forduljon az egyesület a kultuszminiszterhez, sőt egyideűleg a magyar parlamenthez is, hogy küllügyi képviselőitink a küllöldi kormányoknak hasson oda, hogy a hazánkra vonatkozó ilyen hamis tanokat tartalmazó tankönyvek jóváhagyást ne nyerjenek. Ugyancsak ez alkalomból köszönetét fejezi ki a közgyűlés dr. Havass Gyulának, a Magyar Pese-lalozói szerkesztőjének, hogy lapjában az eszmét elövetette és a küzdelmet megkezdte. Ezután a tisztikart választotta meg. Ennek lett ismét Kosza László, alelnök Bacs György, elnök József és Benedek Mihály. Főtikár pedig a lemondott Szentgyörgyi Lajos helyett Havass Pál lett. Mután meg kimondották, hogy a szonkai tanítóegyletnek a teljes nyugdíj jogosultság idejének 25 évben leendő megállapítására vonatkozó indítványát tanulmányozás és javaslatlétel végett kiadják a választmányának, a közgyűlés véget ért.

A fütty joga. A párisi újságok re'eneses lármát csapnak. Valóságos harcot folytatnak. Érdemes is, mert a kérdés, amiről szó van, rendkívül fontos. A „polgári szabadság alap-principiumait” érinti. A vita tudniillik arról folyik, hogy van-e a polgárnak joga füttyülésre vagy nincs? Az írókat rendkívül érdekli a kérdés. A konzervatív lapok tüzet okádnak, sőt a Temps, a komoly, a magas politikában utazó Temps hosszú cikket közzöl a fütty vagy nem fütty problémáról. Hát mi történt? Hogy történt? Milyen alkalomból vetődött felszínre? Halljátok emberek és figyeljétek.

Midőn Combes francia miniszterelnök nemrégiben Marseille városának utcáin kocsizott keresztül, mindenfelől lelkesen üdvözölte a községek. Ez sehogyssem tejszett két konzervatív érzelmű polgárnak és ök a maguk részéről füttyökkel jelezték ki politikai meggyözdésüket. Erre a rendőrség rögtön nyakacsippte öket és öt napig fogva tartotta. A törvényszék mind a kettőt felmentette. Ez az esemény verte le a nagy port. Ezért folyik az elkezeredett harc. A különféle lapok között az egyetértés csak a rendőrség elítélésében mutatkozik. Valamennyi azt hangzattja, hogy a rendbiztos, ki a két polgárt elfogatta, méltó volna, hogy a török szultán, a kínai császár vagy a mahdi rendőrségnek szolgálatában álljon, nem is szólva a maszkafi imamról, ki szintén bolog lehetne, ha az illető biztos tisztelné meg ajánlatával. De ezen a felháborodáson túl aztán roppant elérnek egymástól a vélemények. Különösen az az elvi kérdés ad elkezeredett jelleget a vitának, hogy „szabade a miniszterelnököt kifüttyülni vagy sem?” A konzervatív lapok így okoskodnak: Combes az oka mindennek, mert az ő igazságszolgáltatása típirta lábál a polgári szabadságokat. A köztársasági újságok pedig így felelnek: Combes nem vonható felelősségre egy jelentéktelen biztososca baklövéséért. A bonapartista lapok viszont így vélekednek: Igenis, Combes az oka mindennek, — mert nagyon sokat utazik. Ezzel a váddal szemben azonban így mentegetik a miniszterelnököt: Franciaország minden államfőjének utazgatnia kellett az országban; utazott Mac Mahon és utazott Louis Bonaparte is, Jules Grévy szintén so-

kat koptatta utitáskáját és ami a fő, III. Napoleon uralkodása alatt bizonyára ellélték és bezárták volna a füttyülő polgárokat.

A lapoknak ezekkel a véleményével szemben érdekes az a megokolás, melylyel a törvényszék kísérté felmentő ítéletét. E szerint, minthogy a kormány feje politikai uton volt és szivesen fogadta hiveinek ovációját, a két polgárnak is joga volt ahhoz, hogy az általános tetszéssel szemben a maga „eltérő nézetének adjon kifejezést”; azaz, hogy füttyüljön. A Temps, melynek rendkívül tetszik ez a megokolás, magyarázón jegyzi még meg: „Ha a két polgár Combes beszéde közben füttyült volna és így demonstrációt idéz elő, mely a miniszterelnököt beszéde megzakítására kényszeríti, akkor igenis mind a kettőt vétett volna a szabadság törvényei ellen és a büntelést megérdemelte volna. De így csak jogukat gyakorolták és ezt nem vehette fölük senki sem rossz néven.”

Combes bizonyára nagyon is meg van az ítélettel elégedve, mely a két polgárt felmentti, annál is inkább, mert a Temps ebből az alkalomból nem kisebb emberrel „hozza” összehelyesbe, mint Julius Caesarral, akit Mommsen szerint szintén nagyon gyakran kifüttyültek. Am ez ítélet indoklásától már kevésbé lehet e'ragadva a miniszterelnök Mert ebből az indoklásból egészen világosan folyik az a következtetés, hogy a fütty minden francia polgárnak legszentebb jogai közé tartozik. És ez a jog olykor-olykor nagyon kellemetlenné válhatik. Marseilleben ugyanis sok volt a tapsoló és mindössze két olyan férfi akadt, akinek „eltérő volt a nézete.” De mi történik, ha az arány megfordul és két helyeslővel szemben töméntelen lesz az olyan, akinek nem tetszik a kormány politikája? Hiszen ugyancsak Combesel esett meg Marseilleben, hogy egy olasz ember paradicsomot dobott rá. Hsz elvélre ez is csak „eltérő nézetének” adott kifejezést. Igaz, hogy a paradicsom nem jutott rendeltetése helyére, de nem minden paradicsom ilyen tiszteletűd és bizony éppen odatalál, ahová szánják. Már pedig hivartott szakértők egyhangú kijelentése szerint a paradicsommal való megdobáltatás nem tartozik a legkellemesebb érzések közé.

Igy hát a kisebbség joga az „eltérő vélemények joga” révén rendkívül kitágult, még pedig olyan irányban, amely a francia miniszterelnök részére egy cseppet sem lehet kellemes. Persze némi korlátokat mégis csak állítottak fel a füttyülés jogával szemben. Az indoklás szerint az eredménytöl függ ugyanis, hogy mint itélik meg a füttyülő polgár eljárását. Mert ha a két füttyülő marseillei demonstrációt idézett volna elő, akkor ellélték volna öket. Mert, ez rendzavarás lett volna. Továbbá, ha valamelyik ezután következő miniszterelnök, kinek az idegzet gyöngébb lesz, mint Combesé, a kifüttyülés következtében félbeszakítja utazását, akkor a füttyölők szintén dutyiba kerülnek, mert a kormány jeének szabadságát korlátozzák. Így hát az „eltérő nézetek” férfainak gondosan meg kell válogatniok eszelekvésük milieu-jét. Füttyülhök szabad, de az eredmény dönti el, hogy bezárják-e öket vagy sem. Ha csak nem alakul Franciaországban párt, mely a füttyülés korlátlan jogát írja zászlajára és lankadatlan kitarással követeli, hogy az alaptörvényeket ilyen értelemben változtassák meg. Ekkor aztán a francia alkotmány I. szakasza így fog talán hangzani: A törvény előtt minden állampolgár egyenlő, de a miniszterelnököt kifüttyülni szabad.

Rabbi-gyűlés. A tegnap megkezdett rabbi-gyűlés ma fokozott érdeklődés mellett folytatódott. Dr. Bernstein Béla szombathelyi íróbbi a beérkezett hitankönyvekröl olvasta fel bíráitát. Több lekezeleti érdekű indítvány tárgyalása után megvitatták és elfogadták a dr. Neuman Ede nagykanizsai íróbbi által kidolgozott országos rabbi-egyesületi alapszabályokat. Dr. Schuster elnök zárószavai és dr. Szabósi Izidor budai hitközségi elnök lelkes beszédével az ülés bevégeződött. A mai gyűlésen is számos rabbi, hitközségi elnök és nagyszámú községség volt jelen. Azután megtartott az országos izraelita nyugdíjintézet megalakulása tárgyában összehívott országos értekezlet, melyen az ország zsidó hitközségének képviselői — tekintet nélkül a hitközségek jellegére — vettek részt. Dr. Lövy Ferenc előadó tervezetét elfogadták. A vitában résztvettek többek között dr. Révész (Balassagyarmat) dr. Szabolcsi (Buda), dr. Vásárhelyi (Komárom) kitzközségi elnökök és mások. Határozatilag kimondották a nyugdíjintézet megalapítása és a további ügyek vezetésére dr. Révész vezelség mellett bizottság küldetelt ki, mely a küllönböző hitközségek képviselőivel fogja magát ki-gesztelni.

Szerencsétlenségek. Párisból jelentik: A Petit Tempsnek Tropezből (Var megye) érkezett távirata szerint a Blanchette halászhajó, amelyen tizenhárom ember volt, vihar következtében hajótörést szenvedett. Csak hét embert tudtak megmenteni, a többi hat a vízbe fullt. — Ugyanez a lap Nantesböl jelenti: Egy gépkocsí, amelyben a füttn kívül Fillenouve képviselő, ennek fivére és sógorneja ültek midőn ki akart térni egy kocsinak, beleesett az árokba. Fillenouve és

a fütty súlyosan megsebesültek. A másik kettő horzsolásokat szenvedett. — Duchemin párisi ügyvéd Rennesben motorkocsijával szerencsétlenül járt és szétzuzott koponyával halva maradt a helyszínen.

Szent István napján. Hagyományos kegyeletl ünnepe ma a főváros községe Szent István királyunk emlékét. Budapest képe még élénkebb, még mozgalmassabb volt, mint más években ilyenkor, de szerencsére semmi nagyobb baleset nem történt, ami a hívös időnek köszönhető. A menőknek csak két órszége vonu't a Várba nyolc orvossal, hogy az esetleges baleseteknél nyomban kéznél legyenek, de mindössze nyolc jelentéktelen ájulási eset fordult elő. A rendőrség is nagy apparátussal vonu't ki, de azért csak ma délig az I. ker. kapitányságon 30-nál több zsebtolvajlásról tettek feljelentést. — Érdekes statisztikát állítottak össze a Lánchíd iorgalmáról a Szent István-napi ünnepe alkalmából. Konstatálták, hogy reggel 5 óratól délelőt 10 óráig 26 180 ember ment át a pesti oldalról Budára. Hasonlóan nagy iorgalma volt a Ferenc József hidnak is. — A Szent István-napi idegenforgalom a Szent István-napi idegenforgalom tegnap még növekedett. Nevezetesen a keleti pályaudvaron érkezett 14 170, a nyugati pályaudvaron 9026, a déli pályán 1897 idegen. Összesen 25 092 ember. Jobbára vidékiek, azonban van közöttük sok küllöldi is.

Üngylikosok figyelmébe. Ausztrália Victoria államának Board nevű városában a szárazság következtében hosszú időn át üresen állott a vízmedence. Végre a napokban megindult az eső, a medence megtelt, de — oh szőnyűség — egy nyugalmazott tanító tle magát belé. Minthogy a szerencsétlen tanterfú már meghalt nem lehetett egyebet tenni, mint hogy kibalászták és elemelték. De a város újságja ebből az alkalomból a legkomolyabb és legerélyesebb hangon figyelemezeti az üngylikosjelteket, hogy Ausztráliának nincs amnyi friss vize, hogy ön-megfullasztásra is juthatna belőle. Ha tehát legközelebb újra kihalásnak valakit a víztartóból, folytatja az ausztráliai újság, akkor az orvostudományunk mindent el kell követnie, hogy az illető életre ébressze. Mikor ez aztán megtörtént, legalább kétféle fogházra kell ellétni, hogy a többi üngylikosjelölt okujon a példán. Neki, je ezi be a kiváló újság nevezetes elmékedését, semmi kikötése nincs az ellen, ha valaki életét megunta, de az illetőnek viszont legyen amnyi belátása, hogy vagy a tengerpartra utazzék, vagy pedig dobja magát a vésüt ef. Reméljük, hogy az ausztrália üngylikosjelöltek hallgatni fognak a komoly figyelmeztésre.

Regényes história. Romantikus történet híre érkezik Délafrikából. A háború utolsó hónapjaiban ugyanis két boer északot csapatától és napokig éhségtől és szomszagságtól gyötörve boyongott a Lydenburgtól északra eső sivatagban. Egyszerre csak egy férfi csoportját pillantották meg a homokban. Két börtöncsa övezte körül. Az egyikben arany, a másikban gyémánt volt. Az illető bizonyára eltévedt és a sivatagban megülte az éhség vagy szomszagság. A két boer elásta a kincseket és később ráakadt csapatára. De bajtársaiknak semmit sem száltak ka'andunként és nyugodtan bevárták a békekötés idejét, mikor börtörségben kereshették fel a jól megjelölt helyet. Az egyik boer vissza is tért, de a másiktól semmi hír sem érkezett. És minthogy már három hónap telt le távozásá óta, azt sejtik hogy merényletnek esett áldozatul. Már expedíció is küldtek ki az eltűnt férfi és az eltűnt kincs megkeresésére. De hiába. Egyiknek sem akadtak nyomára. Most a transvaali rendőrség vette az ügyet kezébe.

Üngylikos: egédjegyző. Székesfehérvárról táviratozzák: Czeczei Hubert 20 éves egédjegyző, Czeczei mezőszentgyörgyi jegyző fia, ma reggel Székesfehérvárott szívenlőtte magát.

Tüzvész. Máramaros-Szigetröl jelentik: Máramaros-Szigeten e hó 18-án nagy tüzvész pusztított. Éleget 13 ház a mellékeépületekkel együtt. Giszti asztalos nagy műhelye is, a tömredék beszerzett lakészlettel együtt, porrá égett. Mindenki azt hitte a rémes haláljon, hogy a városra megjutott az 1873-iki katasztrófa, amikor a fél város leégett. A tüzoltóság a nagy szárazságban alig bír megküzdeni a nagy fanyaggal, mely az asztalosműhelyben fel volt halmozva. A műhely mellett csupa falházak voltak, amelyek egy pár szikrától azonnal tüzet logtak.

Vasuti összejutkozás. Nagykanizsáról jelentik: A mai 207. számú Budapestről reggel 4 órakor Nagykanizsára érkező személyvonat helytelen váltóállás következtében összejutkozott a nagykanizsai állomáson álló tartalékszemélykocsikkal. Az utóbbiak részben jelentékenyen megrongálódtak, ellenben a vonatnak és az utasoknak nem történt semmi bajuk.

Figyelemezés. Az Uránia Színház jényképsze cím alatt vaami szédelgő egyszekhez és egyesületekhez belatolódik és fölvetélek eszöklésére ké engedélyt. A színház igazgatósága tisztelettel figyelmeztet mindenkit, hogy a színházban ugyan rendes fényképező-intézet, de ennek alkalmazójait mindenkor az igazgatóság meghatalmásával vannak ellátva

s, aki ilyen fölbatalmazást előmutatni nem képes, az ezt a címet csak bitorolja.

(x) **Kávé- és teakülönlegességek** Fratelli Deisinger cégnél kaphatók. Budapest, Királyi bírpalota Vidékre közvetlen Fiuméből is szállítunk.

(x) **Capillator** tudományos alapon készült egyetlen biztos és azonnal ható hajnövesztő és hajpótló-szer minden hajbetegség, őszielés és kopaszodás ellen. Egy üveg ára 6 korona. Főraktár: Magyar királygyógyásztár Budapest, Marokói-utca 2., valamint minden nagyobb gyógyszerárban és drogueriarban is kapható.

Munkakiállítás az Iparcsarnokban.

Budapest, augusztus 20.

Szent István-napján délelőtt nyitották meg ünnepiesen azt a kiállítást, amelyet az iparossegédek és inasok munkáiból állítottak össze a Városligeti Iparcsarnokban. A közönség délelőtt 10 órájtában gyülekezett. Megjelentek a többek közt: *Schmidt József* volt államtitkár, *Lakatos Aladár* miniszteri tanácsos, *Kovács Gyula* a Kereskedelmi Múzeum igazgatója, *Gelléri Mór* az Országos Iparegyesület igazgatója stb.

Az Iparcsarnok főkapujánál *Thék Endre* mint a bíráló-bizottság elnöke és *Kovács Gyula* várta *Láng Lajos* kereskedelmi minisztert, aki gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök társaságában érkezett.

Thék Endre nagyobb szövege beszédet intézett a kereskedelemügyi miniszterhez:

Ebben a kiállításban — ugymond — a hazai iparnak legbiztosabb irányítása látható. Csudás hazafiúi szeretet melegsége adja meg a kiállításnak azt az erőt, amely az alkotóképeség újabb és újabb jeleivel lepi meg a szemlélőt. Az egyes kiállított újszerűlete, szorgalma és szíves kintartása azt mutatja, hogy jól tudják, milyen sokat kell tanulni és többet termelniük, mint bármely nemzet gyermekeinek, ha itt meg akarnak élni. A székeslőváros ipariokóráinak működő iparoktatói férfiak, akik nagyméltóságú bölcs vezetése alatt szolgálják iparunk fejlődését, ime, megmutatták mit lehet elérni az oktatás fokozásával. Évszázadokon át egyoldalú berendezkedésre voltunk kárhoztatva; az iparban nem oktatta, nem védte senki e világot s ime most világosságban ragyog az út irány, amely haladnunk kell tovább, lakadatlantul. Ez a kis kiállítás megmutatja nemzeti jobblétünk alapjait, megmutatja, milyen az az újszerűtet, amelylyel a magyar iparoktatást fejlesztik s amely szinte páratlanul áll a világon. Ebben a kiállításban, amelyet sem nagy gyári vállalatok, sem az állam, sem vagyons iparosok nem támogattak anyagilag, a szebb jövő reményekkeljes képa tárul elénk. A ifjú nemzedék, amely ebben a kiállításban résztvesz, bemutatja azt a jövőt, mely gazdag lesz eredményekben. Kéri a minisztert, hogy a kiállítást nyissa meg. (Éljenzés.)

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter nagy örömeinek adott kifejezés, hogy előtett ehhez a kiállításhoz, mert lelkenek erős meggyőződése, hogy hazánk jövőbeli főlirágása attól függ, milyen mértékben ver nálunk gyökereket az ipar. Lehet ugyan vitakozni arról, hogy vajon egyik vagy másik gazdasági ágazat-e a fontosabb, de hogy a jövő fejlődésére az ipar a vezető, azt az igazságot kétségbe vonni nem lehet. A számos eszközök sorában, amelyekkel az ipart fejleszteni lehet, egyik sem olyan fontos, mint az ifjuságnak, a haladás örökké megújuló gárdájának nevelése. Az iparoktatás sehol sem bir nagyobb jelentőséggel, mint nálunk. Reá mutat a németeknek az iparoktatás folytán elért sikereire. Örömmel jöttem el ide, így tejezte be a beszédét, hogy lássam a haladást; mert az iparoktatás fejlődésétől függ az ország haladása. Ezért jött el a kormányelnök ur is (Lelkes éljenzés) és ez minden szónál finyesebben bizonyítja, hogy ez a magyar kormány, de minden magyar kormány az iparfejlődés előmozdítását tekintti egyik legnagyobb kötelességének. A kiállítást ezenell megnyitottnak nyilvánítom. (Szünni nem akaró zajos éljenzés.)

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök szöll ezután.

— Nagyon nagy örömdre szolgál — ugymond — hogy gyönyörködhetem ebben a szép kiállításban, mert az ifjuság haladását látom abban és az ifjuság tehetségeinek a fejlesztése a legnagyobb alapja a nemzet megerősödésének. Hogy a fejlődés minél szebb legyen, szivemből kívánom. (Lelkes éljenzés.)

A miniszterek ezután részletesen megtekintették a valóban sikerült kiállítást. Kísérőtükhöz voltak a bíráló-bizottság tagjain kívül *Hegyesfalvy* és *Ott* miniszteri tanácsosok, *Andor* titkár és *Ádám* fogalmazó. A miniszterek élénken tudakozódtak egyes feltűnőbb iparoktatóknál a készítő felől s nem egy fiatal iparost mutattak be nekik.

Érdekes jelenet játszódtott le a budapesti szállodások, vendéglősök ipartársulata tanoniskolájának kiállításánál, ahol diszbe öltözött pinócfruk, szakácsmasok és pincemesterek állottak sorfalat. Itt *Glück* Frigyes fogadta a minisztereket és kelausolta a gasztrofókus szobában. A fürge ganymédek rögtönösen

bemutatták ügyességüket és a minisztereknek egy-egy pohár habzó magyar pezsgővel szolgáltak.

Ezt az alkalmat újból megragadta gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök és rövid, lendületes beszédében a fiatal magyar ipar fejlődésére üritette poharát.

Amikor a miniszterek délután egy órájtában elávoztak, a közönség zajosan megéljenzete őket.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Népszínház.** A Budai Nyári Színház jeles ensembelje ma este kezdte meg népszínházi vendégjátékait. Az *Éjleli menedékhelyet* mutatta be a pesti közönségnek Krecsányi társulata. A teli nézőtérön tömördek vidéki is volt, akik immár szerle az országba híret viszik a nagyarányú művészi vállalkozás mesés sikerének. Az a fegyelmezett összjáték, melyet a budai szinkörben is megosodáltnak, a Népszínház nagy szinpadán talán még inkább hat, vagy hogy minden alkalommal erősebb a Gorkij-darab e kitűnő előadásának közvetlen hatása. Annyi bizonyos, hogy a Krecsányi-társulat ezidei nagy sikere a Népszínház deszkáin is folytatódni fog, mert ezt a darabot s ezt az előadást mindenki megnézi a pesti oldalon is. Ma este tüntető lelkesedéssel tapsolt a közönség s elismerésből egyformán jutlatt az előadó művészeknek és Krecsányi Ignác igazgatónak, akit minden felvonás után a lámpák elé szölitott a tetszésnyilvánítás zaja. Az *Éjleli menedékhelyről*, az előadásról, a rendezésről ut nem mondhatunk, konstátáljuk már, hogy a szereplők nagy intelligenciájú, jellemmezt és értékes emberek, akik nem egymás rovására, de egymással szövetkezve viszik diadalra az író munkáját. Így történt ma is, a vendéglátó szinpadon. *Fáy Flóra*, *Hadrík Anna*, *Krecsányiné* és *Bera Paula* erős tehetségük legjavát nyújtották. A meggyörött Natasát *H. Borostyán Sári* igaz színekkel, megkapó realizmussal játszotta. Művészi elmélyűdedése és gazdag lélekre vall ez az alakítás. Réthey, Szirmai Imre, Kiss Mihály, Palágyi, Ternyei, Follinusz, Csizsér, Körményi, Bartos, valamennyien kivessik részüket a sikerből, amely színházi és irodalmi eseménye a nyári szezonnak. A Népszínházban szeptember elsejéig játszik a Budai Nyári Színház drámai személyzete, ennél szebb és értékesebb ouverturje nem is lehetne a kőszínházak szezonjának.

** **Budai Nyári Színház.** A Budai Nyári Színházban ma este Offenbach operetteje, az *Orpheus* az *alvilágban* került színre zsufolt ház mellett, három vendé közreműködésével. *Sugar* Aranka Euridikét játszotta és szerepének énekszámait nagy hatással énekelte. *Sziklai* Kornél, a Magyar Színház kiváló komikus Jupitert adta. Vidám ötletein és mókain egész este pompásan mulatott a közönség. A címszerepet a harmadik vendég, *Sz. Nagy Imre* énekelte. A vendégeken kívül *Környei* Béla érces baritonjában gyönyörködött a közönség, a többi szerepekben *Perényi* Margit, *Jámbor* Iona, *Keleti* Anna és *Giveth* Károly tetszetek.

TUDOMÁNY, IRODALOM

● **A bűnös emberek német nyelven.** *Zöldi* Mártonnak a *Bűnös emberek* című novellakötete, melynek megjelenése elsörangú sikert szerzett íróának legközelebb német nyelven is megjelenik Stuttgartban. Fordítója *Busse-Palma* György német költő, aki nehány év óta Magyarországon tölti a nyarat. A kötetnek több novellája már megjelent a német szépröladalmi lapokban, melyek nagy melegséggel szóáltak a magyar íróról.

EGYESÜLETEK

(A szeretetházi neveők országos egyesülete) tegnapi délután tartotta évi rendes közgyűlést a tanítók házának dísztermében. A közgyűlést *Somlyay* József elnök nyitotta meg s bevezető beszédében rámutatott arra a nemes hivatásra, amelyet a szeretet- és árvaházi nevelők teljesítenek. Ezután *Cavalloni* Pál egyesületi titkár terjesztette elő a tavalyi működéséről szóló jelentést, amelyből kiemeljük, hogy az egyesület a múlt esztendőben is többször adott életjelet magáról a szeretet- és árvaházi nevelés érdekében kifejtett munkássága révén; tagjainak száma ezidőszereint 64. A jelentés tudományos völeite után *Magyar* József terjesztette elő javaslatait a nevelőképzés dolgában. Előadásában hangsúlyozza azt az általános óhajtat, hogy oly képző állitassék föl, amelyben az e pályára készülő nevelők az elméleti képzés mellett illog gyakorlati alapon képeztessenek gyakorlati hivatásukra. Ebből következik, hogy a felállitandó nevelőképzőnek szerethatással kell kapcsolatosnak lennie, amelyben 6—15 éves kora gyermekek

nyernének elhelyezést s a képzés főleg a gyermekeknek festi, szellemi, erkölcsi megfigyelésére és nevelésére irányulna. A nevelőképző részére neveléstörvény készítedő, mely a képző minden évfolyamára megszabja úgy az elméleti, mint a gyakorlati anyagot. A képző négy évfolyamból álljon s a felvételre a középsők a négy osztályának sikeres bevégzése jögosítsón. A közgyűlés elhatározza hogy a javaslatban hangoztatott elvek figyelembe vötelével memorandumot készít amelyet az öszszel fel fog terjeszteni a kultuszminiszteriumhoz. Utána *Cavalloni* Pál tartott előadást a szeretet- és árvaházak központi szervezéséről. Előadásában azt javasolja, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy: 1. az árva- és szereltházaknak, valamint javítóintézeteknek eredményesebb működése szempontjából kívánatosnak tartja azok egyeséges szerveztését és egyeséges felügyeletét; 2. e felügyelet és szerveztés céljából a kultuszminiszterium kebelében egy árva- és szeretetházi ügyosztályt volna alakítandó; 3. utasítsa a közgyűlés az egyesület elnökét, hogy e tárgyban tegye meg mindazon lépéseket, melyeket a kérdés helyes megoldására szükségesnek tart. A közgyűlés a javaslat értelmében határozott. Végül ugyancsak *Cavalloni* Pál tartott érdekes előadást. Az előadást nagy tetszéssel fogadták.

Nyiltér.

„TRANSYLVANIA“
SEC

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik.
Utánfutási kötelezettség nélkül.
Részvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483.42 frank.

Bztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587.09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budap. st. IV., Kárly-kört 26.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem taralmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

* **A Balaton bajnoksága.** Szent István-napra volt kitűzve a Balaton-bajnokságért való utolsó mérkőzés. Az eddigi mérkőzéseken mindkét alkalommal *Balaton* Károly lett győztes, azonban erre az utolsó mérkőzésre a bécsi *Milella* is nevezett aki dacára annak, hogy még kilencen neveztek — az egyedüli komoly ellenfele lett volna Balatonnak. Az indulás a reggeli órákra volt kitűzve, azonban hajnalra olyan szeles idő támadt, hogy a versenyt el kellett halasztani a délutáni órákra amikor is a szérvész nem hogy szűnt volna, hanem még jobban erősödött, annyira hogy a Magyar Atlétikai Klub vezetősége minden igyekezte és fáradozása dacára sem volt képes a megfelelő kitérő csönakokat megszerezni, miután a halászosk semmi körülmények között sem voltak kaphatók a nyaktörő vállalkozásra. Ilyen körülmények között, miután *Balaton* mindenáron óhajtott uszni, azzal az aánlattal állott elő, hogy kisérlet nélkül is meguszsa a tavat Tihanytól Balaton-Füdvárig, ebbe azonban a túrbi versenyző nem telt bele és így *Balaton* négy jöry-tagtól kísérve, átment a komppal Szomorodról Tihanyra s ott 2 óra 34 perkor délután megkezdte az uszást. A 10 ezidőben már óriási hullámokat vetett s a dereglényben illő kísérők figyelmét nemcsak az uszó bajnok foglalta le, hanem arra is kellett vigyázniok, hogy sajátmagukat egyensúlyban tarthassák. *Balaton* gyönyörűen szelte a vizet s midőn a deregléye kevés kísérés után őt egyedül hagyta, még jó ideig volt látható, ahogy bátran buzdított a háborgó hullámokkal. Éppen 5 óra volt, mikor *Balaton* a földvári uszóháznál a legjobb kondicióban, a fáradság legkisebb jele nélkül kiszállott a vízből s az ott akkora öszegyült közönség zajos éljenzéssel köszöntötte a bajnokot, aki ellen ugyan óvást jelentettek be a többi nevezőt, azonban ez nem befolyásolhatja azt a tényt,

hogy Balatoni e pártján vállalkozásával igen derék munkát végzett.

Királylövészlet. A budapesti polgári Lövész-Egyesület „Királylövészletének” ma volt a második napja részvétele mellett a gyakorlati lövésznek. A versenyt azonban hátrányosan beolvárolta a nagy szél, mely csak a délutáni órákban hagyott alább. Ennek következtében a lövészegyesület elsőnöke elhatározta, hogy a versenylövet *szombaton* délután is folytatja, változatlanul megmaradván e mellett vasárnapi programmal. A délután folyamán dr. Dardányi Ignác földművelési miniszter hosszú időt tartózkodott a lövészek közt. Járvis András lövész-mester bemutatta a miniszternek az idegen vendégeket és pedig Tarnaggo Lajos bécsi és Liptai István nagybohoskeréki lövész-mestereket. A miniszter nagy érdeklődéssel kérdőszókat intézett a verseny eredményéről s a kitüntetett lövésznek elismerését fejezte ki. A versenylövet még szombaton délután is folytatják. A mai napra tervezett kerii hangverseny és tánc a rossz idő áras miatt elmaradt.

Szélcsend győzött.

— A Szent-István-díj. —

Budapest, augusztus 20.

A bukméker-lista diadala volt a mai Szent-István-díj eredménye. Szélcsend, mely már hónapok óta favoritja a 60.000 koronás díjnak, imponáló módon győzött behelysúlyával lekentereve a 61 kilót víró *Nunquam dormiót*. A többiek sehol. Az eredmény tehát nem volt váratlan, és mégis különös, hogy a könyvfogadónál is erősen lefogadtott a totalizátornál mégis útszörös osztalékot fizetett. Oka pedig ennek az volt, hogy a fogadó közönség előtt nem népszerű a Károlyi dress, mely csak ritkán arat győzelmet s inkább fogadták *Nunquam dormiót*, mely mellett szótolt utolsó jó formája is.

Különben pedig a Szent-István-díj egészen érdektelen volt, nem is izgatta valami nagyon a kedélyeket s míg az előbbi években a tribünön mozogni sem lehetett az óriás tömegtől, a mai hívős, esős időben a látogatók száma is megoszlott.

A többi verseny érdekes volt különösen mulatnak a második futás, melyben a hét benevezett közül az egyedüli *Andrássy*-istálló kiküldöttje képviselte a honfoglaló magyar fajt, míg a többi hat tulajdonos: Herzog, Stein, Egyedi, Lincola Klein, Schwarz már az új magyarokhoz tartoznak a szabadelvű párt egynemű árnyalata szerint. A verseny hivatalos neve: *Nyeretlenek előd handicapsja* volt, de nem egy néppárti sőt ajtott fel:

— Ez? ... Es mi van előd? ... verseny ... De azért az új magyarok szerények voltak s elsőnek a híthű Nelscutot a gróf lovat bocsátották be.

Ezután következett a *Szent István-díj*, amely szintén nem mult el politikai pikantéria nélkül. A győztes Szélcsend nevét ugyanis még Széll Kálmán miniszterelnöksége idején kapta, mikor mind a párt ötlekezett s a politikában, — a gazda: gróf Károlyi

István szerint — *Szélcsend* volt. Mára a helyzet alaposan megváltozott, de azért *Szélcsend* győzött.

Az *Eladőversenyben* egy kis baleset is volt, amennyiben a kis *Rotnus* lebukott *Alkonyat*ról, de baja nem történt. A versenyek részletes eredménye:

I. Kétevesek versenye. Díj 2000 korona. Távo-láság 1400 méter. Baltazzi A. Juditja (Seidemann) első, Kikelet (Adams) második, Tyrann (Cowmann) harmadik. Azután: Ortrud, Góta elf, Szemes, Wigwam, On the rails Fulvia, Monna Vanna és Kinos. Totali-za-tor: 10: 36. Helyre-fogadások: I. 50: 78, II. 50: 72, III. 50: 200.

II. Nyeretlen elődök handicapsja. Díj 2000 ko-rona. Távo-láság 2000 méter. Gróf Andrassy G. Nelu-so-ja (Russel) első. Beata (Spencor) második, Tud (Sack) harmadik. Azután Mindyon, Lebel, Százárság és Tréfa. Totalizátor: 10: 37. Helyre-fogadások: I. 50: 64, II. 50: 84, III. 50: 64.

III. Szent István-díj. Díj 60.000 korona az el-sőnek, 10.000 korona a másodiknak, 6000 korona a harmadiknak, 2000 korona a negyediknek, 2000 ko-rona a ötödik és idomárjának, és 3000 korona a győztes tenyésztőjének. Távo-láság 1800 méter. Somosi ménes Szélcsendje (Martinkovics) első, Nunquam dormio (Barker) második, Orion (Lewis) harmadik. Azután Blokada, Csurgó, Limonádé és Valus. Totali-za-tor: 10: 54. Helyre-fogadások: I. 50: 86, II. 50: 76, III. 50: 78.

IV. Nyeretlen kétevesek díja. Díj 3000 korona. Távo-láság 1000 méter. Gróf Festetic T. Réva d'orja (Bon'a) első, Iraska (Tara) második, Lagosa (Spencer) harmadik, azután: In spe, Anabama, Teles, Santa Lucia, Kozák, Seaweed, Dongó, Hámgyár. Totalizátor: 10: 22. Helyre-fogadások: I. 50: 58, II. 50: 62, III. 50: 96.

V. Nyeretlen kétevesek handicapsja. Díj 3000 korona. Távo-láság 1000 méter. Mr. Redgrey Aidozata (Montag) első, La Plata (Martinkovics) második, Rosen-montag (Barker) harmadik. Azután: Kortcs, Derü Barbi, Epés, Mandarin. Totalizátor: 10: 36. Helyre-fogadások: I. 50: 64, II. 50: 62, III. 50: 62.

VI. Előd-verseny. Díj 2000 korona. Távo-láság 1100 méter. Gróf Bathyány E. Örmódja (Bonta) első, Tubicám (Krouzil) második, Maysy (Jedincska) harmadik, azután Alkonyat, Pityke, András, Attila, Cu-rieuse, Ararat és Frag' nicht. Totalizátor: 10: 20. Helyre-fogadások: I. 50: 62, II. 50: 70, III. 50: 70.

VII. Háromévesek handicapsja. Díj 3000 korona. Rohonczy G. Futótűze (Van Dusen) első, Gyöngy-sziget (Russel) második, Styria (Spencer) harmadik. Azután: Gazette, Toldi, Hugom, Marignac, Rhapsodie II. és Ducrot. Totalizátor: 10: 80. Helyre-fogadások: I. 50: 14, II. 50: 162, III. 50: 210.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A Humbert-pör. Párisból táviratozzák, hogy a Humbert-pör mai tárgyalásán is csak Labori védő beszélt. Ezuttal az ügy keletkezését vizsgálta. Azt igyekezett megállapítani, hogy sem Humbert Teréz, sem Frigyes nem koholták azt a végrendeletet, amelyről a Daurignac családban Teréz újgása óta szó volt. Labori kizártnak mondja, hogy Humbert Gusztáv bar-bífié rész is vett volna a vádlottak terhére rótt ham-

sításokban és csalásokban. Emlékeztet az 1886. évi első ítéletre, amely a Crawlfordok ellen indított eljárás elismerte, kиеmei Burier ügyvéd becsületességét aki abban a perben eljárt és ebből azt következteti, hogy a Crawlfordok, akikről Parmentier ügyvéd is azt állította, hogy látta őket csakugyan léteznek. Ezután a tárgyalást félbeszakították. A tárgyalás újból való megnyitása után Labori több oly embert nevez meg, akik szerinte, látták az örökséghez tartozó járadék-címleteket. Ezután bírálja több tanu vallomását, különösen Lépine rendőrőrnökét, akinek tulságos beves-seget és indulatosságát vet szemére. Labori újból állítja, hogy létezett olyan vagyon, mely lehetővé tette a Rente Viagere alapítását. Azt mondja, hogy a társaság ügykezelése komoly volt. Labori kijelenti, hogy a Rente Viagere havonként 100.000 frank nye-reszért ért el, ami elegendő lett volna a hitelőzök kielégítésére, ha Cattani panaszra nem tette volna tönkre Humbertéket. Labori védőbeszédét holnap folytatja. Tegnapji védőbeszédében Labori védő elmondta még, hogy Humbertné olyan titkot bizott rá, amelynek a bevállasa nagyon nehezebbre esik, mert lesújtáná lértjét és leányát, ha nyílvánosságra jut a dolgot. Ez a titok, szót Labori, nem az övé ezért nem szabad és nem lehet elárulnia, de nem is vállalhat érte kezeseséget. A folyosókon aztán a védő e ki-jelentését arra magyarázták, hogy Humbertné azt kö-zölte Laborival, hogy ő Bazaine tábornok törvénytelen lénya, ezért rojták el ama végrendeletet, amelyben e rettenetes pasaságról szó van. E kalandos kombinációt mindenképpen beleilikk a Humbert-ügy bohócszerű jel-legébe. Ha Humbertné azt állítja, hogy ő Bazaine lénya, ha csakugyan azt mondta védőjének, hogy Bazaine ráhagyta több száz millióra rugó vagyonát, akkor Bazaine volna az öreg Crawford, Humbertné asszony hivalkozhatnék hazafias örözületére, amely tiltotta neki bevállani apjának nevét, aki hazaáruló volt, aki a után nem akadályozta meg abban, hogy iolyósítsa a száz milliókat — természetesen ez volt a metzi áruló bére — és adósságot csinált rá. De e történet sántikál, mert Bazaine 1888-ban halt meg Spanyolországban és a Humberték szédelgése már 1884-ben kezdődött, egy évvel később az övék volt a vives-cauxi kastély és 1886-ban már pörrel támadták meg őket. Hogy Bazaine a legnagyobb szegénységben halt meg, annak semmi jelentősége sem lehet, mert áruló volt, tehát legalább száz millióval fizették meg.

TÁVIRATOK

Bécs, augusztus 20. Ma délelőt az egyetemen Rainer őherceg védő jelenlétében megnyitották a kiencedik nemzetközi geológus-kongresszust.

London, augusztus 20. Salisbury állapota rend-kívül aggasztó

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(6)

— Ezt már nem, Laura. Nem szándékozom az utikönyvvel kezembem végignézni London nevezetességeit. Azért jöttem, hogy élvezzem az életet, társaságokba járjak és ehhez kérem segítségedet.

— Rajta leszek, hogy kívánságod teljesüljön Effie.

— Természetesen, a társasággal megjő az élvezet is és azért be kell engem vezetned a társaságba. Hogy jutottál te oda?

— Nos, emlékszel-e Chicagóban Jack Hazelton-ra?

— Effie mosolyogva bólintott.

— Az egy ajánló levelet adott nekem egy newyorki ur számára és tudatta ezzel, mi a kívánságom. Ez az ur egy levéllel elküldött egy nőhoz Newyorkba az ötödik avenue-ra, a nő ajánlatot adott egy másik hölgy számára, aki Londonban egy ügyvédhez ajánlott be. Es ez az ügyvéd két-három nap mulva egy levéllel az öreg Fratham grófnéhoz utasított. Ezzel a ravasz nővel néhány órai tárgyalás után abban állapotunk meg, hogy havi szüzötven fontért vendégül fogad házába, bevezet az előkelő társaságba és bemutat az udvarnál.

— Rengeteg pénz!
— Ugy-e? Még sem elég sok, amint később kitűnt.

— Azt látom. És engem magához fogadna-e és bevezetne-e a grófnő?

— Oh igen, a legnagyobb gyönyörűséggel.

Majd megismertettek vele. És addig is Effie, azt hiszem, egy hétig az én vendégem lesz.

— Oh, az pompás lesz!

— Holnap költözök át hozzám és ma itt maradsz nálam ebédre. Egyedül vagyok. A férjem Daleshireban van.

— Daleshireban?

— Igen, ott vannak a birtokai.

— Lord Beachville birtokai mellett?

— Igen, ott. Ismered lord Beachville-t?

— A hajón megismertkedtem vele.

— És az öccsét is?

— Az öccsét is és ma délben bemutatnak lady Harriet Loudalenak.

— Oh, ha egyszer abban a körben megfordulsz, nemkell se az én segítségem, sem lady Feathamé.

De én meg kissé idegennek érzem magamat ebben a légkörben. A hajón ismerkedtem meg Herberttel és a lorddal és véletlenül kerültem Munravenék szalonjába, amikor lady Harriett ott volt.

— Kicsodák ezek a Munravenék?

— Newyork egyik legelőkelőbb családja.

— Miért látogatta meg őket lady Harriett?

— A börtönök tele volt ajánló levelekkel az angol társadalom kitünőségei számára és két három tucent lord Beachvillenek is szólt. De engem teljesen mellőztek. Mert lady Harriet ragaszkodott ahhoz, hogy a Munraven-család nála ebédeljen, de engem nem hitt meg.

— Csak a hajón ismerkedtél meg Munrave-nékkal?

— Úgy van.

— Ezt lady Harriet alkalmasint meghallotta lord Beachvillétől és ha így van, nem gondolt rá, hogy téged is meghívjon. Mert a lady nagyon élesen vizsgálja meg, mielőtt valakit fogad. Könnyebb az udvár elé jutni, mint a lady elé.

— Meglátogatód őt.

— Nagyon ritkán.

— De lady Featham?

— Szintén nagyon ritkán.

— Milyen fajta nő ez a lady Featham?

— Nem éppen a legérdekesebb azok közt, akiket ismerek. De mindig barátságos és nyájas azok iránt, aiktől hasznót lát. Mondhatnám főfelügyelő a mások ügyeiben és ismeri a legjobb botrányos históriákat mind.

— Es ez az a személy, akinek gyengéd őrizete alá akarsz adni?

— Igen és meglátod, nagyon jól jársz vele.

— Miért fogad el pénzt azért, hogy valakit bevezet a társaságba? Szegény nő?

— Rangjához mérten az.

— Volt már több ily vendége, mint te voltál?

— Oh igen! Csaknem minden évben van egy-kettő. Csak amerikai nőket fogad magához. Tudják az emberek, hogy ilyen szállodát tart fenn.

— Nem hiszem. Nagyon óvatos e vendégek megszerzésében.

— Nem kérdezik az ember korábbi életét, családját és egykori tartozkodási helyét?

— Oh, dehogy.

— Nos, akkor meg kell mondanom, hogy a grófné nagyon hasznos személyiség. Ugy hiszem a te ajánlatod elégséges.

— Hógyne, már gyakran kérdezte tőlem, nincsenek-e barátjaim, akik egyideig nálam szeretnének lakni.

— Nos, most már a leghőbb vágyam látni e jó öreg grófnét. Nagyon öreg?

— Már jó ideje, hogy megkezdte féltének második félészadát.

— Sok férfi látogatja házát?

— Elég sokan! Mert mindig van nála egy édes amerikai leányka.

— Es éppen ezért bizonyára sok meghívót is kap?

— Természetesen. Két vagy három szegény nemes az ő házában gazdag hölgyeket fogott.

— Es két-három nagyon gazdag férfi az ő közvetítésével csinos, de szegény életársnót szerzett?

(Folytatása következik.)

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek 1903. augusztus hó 21-én. A Fővárosi nyári színház személyzete és Szirmai Imre és Kiss Mihály m. v. Éjjeli menedékhely. Jelenetek a mélységből 4 felvonásban. Irta Gorkij. Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. augusztus hó 21-én. Szerbia. Irta: dr. Strausz Adolf. Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. augusztus hó 21-én. Ernáni. Opera 4 felvonásban. Kezdeté 7 1/2 órákor.

VAROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. augusztus hó 21-én. Pesti nők. Operett 3 felvonásban. Irta Lehár Ferenc. Kezdeté 7 1/2 órákor.

FOVÁROSI ORFEUM

VI. Nagyzöld-utca 17. Les Sousloff a legjobb akrobata táncosok. Sarnotti, Vernols, Sterly, Brothers Pandos, erőművészek. La belle Viarotta, fantaziatáncosnő. Rákóczy-együttes. Darings legoroszabb. Balfours excentrikusok. Garcia anyréné. Baumann Károly új műsorral. Niklas énekesnő. Bioscope új sorozat. A télkerben reggelt 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

BUTOR

Egyzerű és finom 500 szoba dívasztó asztalos és kárpitozott bútorok készítése mellett eladó. Tartóságért több évi kezességnyújtunk. A legújabb butoralkalmazásunk 1000 kárpított 50 fill. beköltés ellenében bérmentve küldjük. VARGA MIHÁLY ÉS TÁRSAI magyar butoripar-társaság. Budapest, Koronaherceg-utca 2. szám. I. emelet. (Kisvölgy-ter sarkán.)

Háziaszonyok figyelmébe! MEJJELENT A HÁZTARTÁSI KÖNYVTÁR

első három kötete. SZERKESZTI: KÜRTHY EMILNÉ. I. KÖTET: Vegyes sütemények (tojás nélküli sütemények, hab-sütemények, sóssütemények) 175 recepttel (ára 60 fillér). II. KÖTET: Különféle Italok (hideg és meleg italok, szörpök, pezsgők) 182 recepttel (ára 60 fillér). III. KÖTET: Gyümölcs befőzés 175 recepttel (ára 60 fillér). Egy-egy kötet ára csinosan bekötve 60 fillér.

Szimfonia hangverseny.

Prof. Wieschendorf k. karmester Péntek, 1903. augusztus 21-én. Előadás a Szt.-Lukács-fürdő dunaparti nagyvendéglőjében. I. Le père de la Victoire* induló II. Giraldodundó III. A Tavaszi dal IV. Kívárossi mosák*, keringő V. Egyfelvétel Gyász-ból VI. az Leontina-szimfonia VII. „Foinde de Douage“ hegedű-szólo részlete Előadja: Henriëhs Walther ur, a poroszli városi színház i. hangverseny-mestere VIII. Millenium-induló és himnusz IX. Panitkija „a Roland mester“ c. operából X. Hay-Bias-szimfonia XI. Ave Maria XII. Balladene a „Gioconda“ c. operából XIII. „Servus Brezina“, induló

Ös-Budavára

Nyitva d. n. 8 óráig reggeltől 4 óráig. Na pénteken, augusztus 21-én Tündéreszen díszített és kivilágított kerttel. A Budapestben idős lengyel vendégek tisztelőre Nagy ünnepi estély Nagy hangverseny. rendezés a lengyel vendégekkel érkezett nagy lengyel nemzet zenekar. A nagy varieté színpadon és a Folies Comiques-ban ünnepi díszelőadás. az augusztus második nagyzenészen attrakcióival. Remek tűzijáték. Belépődíj egy korona. Kedvezményes jegyek 40 fillér ráfizetéssel érvényesek.

Reményi Mihály

mű-hegedű készítő cs. és kir. szabadalom tulajdonosa a m. kir. zene-akadémia szállítója Budapest, VI. Király-utca 44.0. Ajjeli dus rakidást vőlét olasz, francisz, angol, német, és magyar mester-hangszerekben. Különlegesség! Quint-tiszta és tartós „Burmester“-féle hangverseny hurkok. Javított elkészítése jótállás mellett. Saját találmány „Hángfokozó Gerendák“, mely által bármely hegedű vagy gerendák, melybe az illozetetik, sokkal jobb, erősebb és kellemesebb hangot nyer. — Ellismerőváltók a legnagyobb művészekről bármikor megtekinthetők. — Régi hangszerek a legmagasabb árú. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jótállás mellett olcsón BUTOROK

dívasztó háltészek 90 forint és feljebb teljes matt faragott ebédlők 75 " " dívasztó szalon garnitúrák 50 " " szekrények, ágyak, divánok, székek, asztalok, íróasztalok és minden fajta egyes butor darabok igen olcsón. Modern berendezések igen nagy választékban. Nagy Imre lakberendezési vállalkozó, butor raktára Váci-körút 9. szám I. emelet. Szerencsen-utca sarkok.

Szülöl! A legnagyobb cémszervezőket piros király, asztaltól és tűzvesztőfájókat 5 kilós csomagokban 3 koronáért szállít minden irányban Haeker Antal szülőtelepe Kecskeméten. Magy. kir. Államvasutak. 94176/903.

Pályázati hirdetés.

Az alórt igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére jövő 1904. évben szükséges lenolajkecső szállításának biztosítását óhajtván, ezírtán nyilvános pályázatot hirdet. A kiírás tárgyát képező lenolajkecső szállítása vonatkozó részletes módokat valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamarának megtekinthető és a magyar királyi Államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési (AIII) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-út 73. II. em. 40.) ingyen megkapható. A szabályszerűen kiállított egykoronás m. kir. okmányblyeggyel ellátott ajánlatok lepcsésételre legkésőbb f. évi szeptember hó 11-iki déli 12 óráig a magyar kir. Államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta után oda-küldendők és a börtlök ezen külcimmel látandó el. „Ajánlat lenolaj kecső szállítására 94176/903. AIII. sz.-hoz“. Bányagazdálkodás és ajánlott lenolajkecső egy évi értékének 5 százaléka készpénz vagy állami letétrekor alatti értékpapirokban legkésőbb f. évi szeptember hó 10-iki déli 12 óráig a magy. kir. Államvasutak budapesti főpénztárnál letétező. Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módokat betartása mellett állítattak ki, végül olyanok, melyek után bányagazdálkodás nem tételre le, figyelembe nem vétetnek. Budapest, 1903. augusztus hó. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazatik.)

Lähne-féle tan-és nevelőintézet Sopronban

All teljes 8 osztály gimnáziumból, 6 reálosztályból és 4 elemi osztályból. Bizonítványai államérvényesek. Egyén nevelés és tanítás. Leikheimertes és szigorú ellenőrzés a tanulással. Egyszerűség folytatva a városon kívül. Új növendékek máj augusztus hóban is felvételenek. Prospektusai és mindennemű följáratgatással szolgál az igazgatóság.

NÉLKÜLÖZHETETLEN KÉZIKÖNYVEK.

Önügyvéd Kassay Adolf-tól. Gyakorlati útmutató minden peres és perenkívüli ügyben a törvénytől megengedett személyes képviselőre. Ára füve 2 korona 40 fillér, köve 3 korona.

Levelező Kassay Adolf-tól. A köznevelés életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ára füve 2 korona, köve 2 korona 40 fillér.

Eszkütek és esküdtbírák könyve. Szerkesztette: K. Nagy Sándor. Nélkülözhetheten kézikönyv esküdtkeknek. Ára 60 fillér.

Önszámító. E könyvecske segítségével a legnagyobb összegeket is ki lehet számítani. Vászárk és eladóknak nélkülözhetheten, hasznos kézikönyv. Ára köve 70 fillér.

Hölgyek titkára. Házi tanácsadó és levelező, az élet minden viszonyaira való tekintettel. Szoralmi levélminták, lelvélirési szabályok és folyamodvány-mintákkal. Vászárkótesben 1 kor. 60 fill.

Megjelentek és kaphatók: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

Meglátja, GUMMI

hogy igazunk van. Olcsó arany és ezüstelődés; egyetlen forrás, ahol jutányosan lehet vásárolni. Mi alkalmi vételek után szorozzuk be az árakat és ezért abban a helyzetben vagyunk, hogy igen olcsón eladhatjuk a vendégek és pedig: 12 személyre való komplett evőeszközlet 13 iatos ezüstből 180 frt. 6 személyre való 80 frt. és feljebb, 12 drb 13 iatos erős ezüst evőeszköz 6 frt 28 kr. Továbbá 4 db. Resztókos arany fűrés és női órák, láncok, gyémánt, brilliánt ékszerek és minden a szarabnáló nagy cikkek. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Éskészítési és bérmentve készíttetése is, de csak helyben adunk el. Grunberger Armin Béla örökösök, V. é. Váci-utca 30. I. em. 23. (Hárs-bazár). Vesztró és lecsereplők aranyat és éskészereket.

Sok pénzt! 100 koronáig kereskednek havonként, minden állású egyének meilökkeresethetnek. Könelbörök „Reall“ sz. alatt a MERKUR hírdetes osztályánál Stuttgart, Schicklerstr. 6.

Nevelőnőket, francia, angol, németeket, bunneokat, osl. gyermekkeresztésnek, zene- és nyelvismertetel, lelkimozgatósan, ajánlatok: magyar okl. tanítóknál 800-1400 korona évlizetéssel sürgősen keresnek. Szeghed tanerök Iródnja Budapest, VI. Dossóffy-u. 22.

Tropp Mór Budapest, VII/3. 84. Kerep s-i-ut 1. Hárs-utca sarkán. Központi pályaudvar közelében.

Veszek záloházi cédulát régi arany ezüstárut brilliánt és gyémánt árut a legmagasabb árak mellett FRIED A. Csap és éskészér Kerepest-ut 2. szám.

En Csillag Anna

185 cm. - rias hosszú Loreley-hajamat, az általam felidalt köveim 74 havi használata után értem el. Ezen kecső és egyedül ezer a haj apolászása. A növekedés módosítására a teljebb ardatóssere, uránál erős és teljes szakállt növeszt és már rövid del használat után is úgy a hajnak, mint szakállnak természetes fönyét és teltséget kölcsönös és meggyőző osokai a korai megcsillától egészen a késő agzkorig. Egy téglaj ára 1. 2. 3 és 5 frt. Postai széküldés napokent az ósöznek előre való beküldése által feltöltött jótállás. 3 kilós kecsőben kb. 80-100 forintért 2.40 frt; 40-50 azszálalék 3 frt. 2. Kantor, Diakovec 15, p. Kolomea.

Csillag Anna

Wien, I., Graben 14. Tölcespolás miatt bántalmos olcsó! Nemes ragós utca, élve való meggyőzősített jótállás. 3 kilós kecsőben kb. 80-100 forintért 2.40 frt; 40-50 azszálalék 3 frt. 2. Kantor, Diakovec 15, p. Kolomea.

GYÖNGYÖS FIGYELMEBE! BOR

Kisebb és nagyobb mennyiségben a következő árban kapható és pedig: schiller A --- 14-16 kr. fehére B --- 16-18 kr. keszece bor, vörös 25-28 kr. litére, a helybeli pályaudvarhoz szállítva, a horokait saját árban felszámítjuk. Berger Lázár és Fiai szőlőbirtokosok, Gyöngyöson

Tüzmentes pénzszekrényeket, kasszátokat,

vilamos vészjelző pénzszekrényeket, pénzcsészéket, pénzcélzószekrényeket és másolóprekeket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállít HESKY TESTVEREK és, és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára Budapest, VI. Szabolcs-ú. 4 Erdély részére főraktár BEMENYI VIKTOR vas-nagykereskedés Kolozsvár.

Sirköveket

ajánl Eichenbaum Mór. Budapest, V. Lipót-körút 2. szám (a Margitbányánál). Mindazok kiknek szomorú közlekedésük vanak sirköveket állítanak, forduljanak bizalommal fenti emelet. Készítők a saját műhelyben. Olcsó árak.

Gummi halhólyag

valdói francia gyártmány legbiztosabb és nem ártalmas óvszer tucatja 1,20, 2, 3, 4, 5, 6 frt. Megrendeléseket titoktartás mellett csak közöl Radványi L. készítő- és kötszer-gyáros Budapest, VI. Andrássy-út 15. Árjegyzék ingyen.

IBOLYKA. Reformált hársfaszén fogórem. Híve maradv. 1 tubus ára 70 fillér, 2 tubus rendelésnél 1 kor. 40 fillér előre való beküldés ellenében. 1 tubus 4 korona 50 fill. bérmentve, 1 üveg „Ibolyka“ Reformi szájvíz 1 korona 50 fillér. Közzétit: Wetsch Ottó gyógyszerész Hárszeg. (Hunyadyegye). Budapestfőraktár: Török József. — Király-utca 12. sz.

IBOLYKA. Reformált hársfaszén fogórem. Híve maradv. 1 tubus ára 70 fillér, 2 tubus rendelésnél 1 kor. 40 fillér előre való beküldés ellenében. 1 tubus 4 korona 50 fill. bérmentve, 1 üveg „Ibolyka“ Reformi szájvíz 1 korona 50 fillér. Közzétit: Wetsch Ottó gyógyszerész Hárszeg. (Hunyadyegye). Budapestfőraktár: Török József. — Király-utca 12. sz.